ИҚБОЛ ОФТОБИДАН ЁРУҒ ОСМОНИМ – ЎЗБЕКИСТОНИМ

ИЖТИМОИЙ – СИЁСИЙ ГАЗЕТА

ЭЛИМ ДЕБ, ЮРТИМ ДЕБ ЁНИБ ЯШАШ КЕРАК

1925 йилдан чиқа бошлаган

Туркистон

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1996 йил 28 август Чоршанба.
№ 60 (14358)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

«Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони бериш тўғрисида

Мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлашга, иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришга, халқ саломатлигини сақлашга қўшган улкан ҳиссаси ҳамда ишлаб чиқариш соҳаларидаги қаҳрамонона меҳнати учун қуйидагиларга «Ўзбекистон Қаҳрамони» унвони берилиб, олий нишон — «Олтин Юлдуз» медали топширилсин:

АБДУРАСУЛОВ Содиқжон — Шаҳрихон туманидаги «Олтин водий» жамоа хўжалиги дончилик бригадаси бошлиғи, Андижон вилояти

АСАДОВ Мирумар — Самарқанд махсус илмий таъмирлаш ишлаб чиқариш устахонаси таъмирловчиси, Самарқанд вилояти

КОЧКАРОВА Айшахон — Наманган вилояти туғруқхонаси бўлим мудири

КУЧЕРСКИЙ Николай Иванович — Ўзбекистон Республикаси Қизилқум нодир металлар ва олтин давлат концерни раиси

ФАЙЗУЛЛАЕВ Иброҳим — Денов туманидаги С. Раҳимов номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси, Сурхондарё вилояти

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 26 август.

Қутлов

ЎЗИМИЗНИНГ ГУЛИ ЧЕҲРА

... Ҳафтанинг ҳар сешанба куни тонгданоқ Самарқанддан қўнғироқ бўлади. Бунга «туркистон»чилар ўрганиб қолишган. «Гулчеҳра бўлса керак», яна бирон янгилик айтмоқчидир-да», — деймиз қайси биримиз трубкани олишимиздан қатъий назар. — Лекин бу галги сешанбада биз эрталабданоқ Самарқандга қўнғироқ қилишга шошилдик. Шошилмай бўладими. Президентимиз И. Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 5 йиллиги муносабати билан фан, маданият, халқ таълими ва бошқа ижтимоий соҳалар ходимларидан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисидаги Фармонига имзо чекди.

Улар орасида ҳамкасбимиз Гулчеҳра АЛИБОЕВА ҳам бор. У «Шуҳрат» медали билан тақдирланди.

Гули Чеҳра талантли журналист. У ўзига хос ёзади. Ҳеч кимга ўхшамайди. Шунинг учун бўлса керак унинг Самарқанддан жўнатган қўлёзмалари таҳририятимизда қўлма-қўл бўлади. «Ҳаммамиз ўзимизнинг Гули Чеҳра жуда чиройли ёзибди», — деб дарров саҳифага қўйишга шошиламиз.

Гули Чеҳранинг «Ўзим нур бўлайин кўзларингизга», «Омонат қўйилган ғишт», «Бунчалар ширинсан ҳаёт» каби мақолаларига юзлаб мактублар келган. Бу мактублар муаллифнинг юрак сўзларининг акс-садосидир. Унинг ижодига берилган муштарийларнинг ҳақиқий, холис баҳосидир.

«Гули Чеҳра сизни юксак мукофот билан чин дилдан қутлаймиз. Сизга омонлик тилаймиз. Қаламингиз бундан ҳам чарҳланаверсин, юрагингизни ижоднинг илҳомлари ва қувончлари тарк этмасин», — деб сизнинг ҳамкасбларингиз

«ТУРКИСТОН»чилар.

МУКОФОТ МУБОРАК

Ватанимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланганлар орасида газетамизда кўп йиллар ишлаган, ҳозирда Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси раиси Рустам Шоғуломов ва «Маърифат» газетаси бош муҳаррири ўринбосари Маҳкам Раҳмоновлар бор. Биз «туркистон»чилар устозларимизни юксак мукофот билан қутлаб, уларга мустаҳкам соғлиқ тилаймиз. Қалам тутган қўлларингиз толмасин деймиз.

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг олтинчи сессияси эртага 29 август куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 28 август куни соат 9 дан соат 18 га қадар ва эртага, 29 август куни соат 8 дан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинади.

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Президент жаноблари, Сизни ва Ўзбекистон халқини 1 сентябрь — улуғ байрам — сизларнинг миллий кунингиз билан Америка халқи номидан самимий табриклайман. Бу санани 1996 йилда янада зўр тантана билан байрам қилса арзийди, чунки у Ўзбекистон мустақил деб эълон қилинган куннинг беш йиллигини билдиради ва мамлакатингизнинг ўша пайтдан буён эришган ютуқларини намоён этади.

26 июнь куни Оқ уйдаги учрашувимиз чоғида таъкидлаганимдек, Қўшма Штатлар Ўзбекистоннинг мустақиллигига, демократик ривожланишига, бутун дунё учун очиқ бўлишига ва гуллаб-яшнашига жуда катта аҳамият беради. Биз минтақадаги ҳамкорликни мустаҳкамлашда Ўзбекистон амалга ошираётган дадил ишларни қўллаб-қувватлаймиз ва барча соҳалардаги ўзаро манфаатларимиз орқали тағин ҳам яқинроқ икки томонлама алоқалар ўрнатилишига умид қиламиз.

Самимий ҳурмат билан,

УИЛЬЯМ Ж. КЛИНТОН, *АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ*

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич,

Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллиги муносабати билан самимий табригимни қабул қилгайсиз.

Россия-Ўзбекистон муносабатлари халқларимизнинг тарихий таркиб топган яқинлигини, уларнинг ҳар томонлама алоқаларни сақлаб қолиш ва ривожлантиришга интилишини ҳисобга олган ҳолда тенг ҳуқуқлилик, ўзаро ҳурмат асосига қурилаётганини мамнуният билан таъкидламоқчиман.

Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона шериклик ва ҳамкорликни чуқурлаштириш иқтисодий тараққиётнинг, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигини мустаҳ- камлашнинг, Марказий Осиёда ишончли тинчлик ва хавфсизликни таъминлашнинг муҳим омили бўлишига аминман.

Сизга ва Ўзбекистон халқига бахт-саодат ва равнақ тилайман.

Ҳурмат билан,

Б. ЕЛЬЦИН, *РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСИ ПРЕЗИДЕНТИ*

«ЎЗБЕКИСТОН — ВАТАНИМ МАНИМ» ҚЎШИҚЛАР КЎРИК-ТАНЛОВИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Муҳтарам юртдошлар, кўрик-танлов қатнашчилари!

Мустақил мамлакатимизда биринчи маротаба ўтказилаётган улкан қўшиқ байрами — «Ўзбекистон — Ватаним маним» кўрик-танловининг барча қатнашчиларини ва ғолибларини самимий қутлайман.

Бу кўрикда минг-минглаб истеъдодларнинг қатнашгани, мустақиллик, нурли келажак ва она юрт ҳақида юрагидан тўлиб-тошиб куйлаганини чиндан ҳам қувончли ҳодисадир. Бу — кўп йиллик мафкуравий тузум зуғуми туфайли асоратда қолган тафаккур ва дунёқарашнинг ўзгарганини, Ўзбекистон ва ўзбек халқининг қалимий шон-шавкати қайта тиклanganини кўрсатди.

Замонлар ўтаверади, даврлар ўзгараверади, аммо Ватан абадул-абад қолади. Ватанни севиш, суюб ардоқлаш, бор вужудинг билан жўшиб куйлаш энг олий бахтдир. Энг гўзал ва энг дилбар қўшиқлар ҳам Ватан ҳақидаги қўшиқлардир. Бундай жозибадор қўшиқлар элу элатларни бирлаштиради, уларни тинч-тотув ва осойишта яшашга, Ватанни ҳар жиҳатдан юксалтиришга, кўз қорачиғидай авайлаб-асрашга ва кўксини қалқон қилиб ҳимоя қилишга даъват этади.

Кўрик-танлов ўз ниҳоясига етди, деб ўйлаганлар хато қилади. Аксинча, у энди бошланди. Чунки танлов даврида яратилган ўнлаб мафтункор қўшиқлар халқимизнинг дилига кўчди, унинг бебаҳо маънавий мулкига айланди, Ватанимизга бўлган чексиз меҳр-муҳаббат янги куй-қўшиқларда ўзгача акс-садо берди.

Азиз дўстлар!

Биз Ўзбекистонимизни мадҳ этган қўшиқларни баралла куйлашдан ҳеч қачон чарчамайлик. Серқуёш диёримиз ва унинг меҳнаткаш, меҳмондўст, мағрур фарзандлари ҳақидаги қўшиқлар мангу янграйверсин! Оллоҳ бизларга насиб этган келажаги буюк ва қудратли Ватанимиз ҳамиша омон, остонаси доим нурли бўлсин!

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

«ЎЗБЕКИСТОН – ВАТАНИМ МАНИМ» ҚЎШИҚ БАЙРАМИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг беш йиллиги муносабати билан ўтказилган «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик-танловининг халқимиз маънавий ҳаётида унутилмас воқеа бўлганини, минглаб фуқароларимиз томонидан зўр мамнуният ва кўтаринки руҳ билан қўллаб-қувватланганлигини эътиборга олиб, келажаги буюк давлатимиз ва унинг бунёдкор, бағри кенг, меҳри дарё халқини мадҳ этувчи, инсонлар қалбида муқаддас Ватан тупроғини, мустақилликни кўз қорачиғидай асраб-авайлаш, бунинг учун керак бўлса жон фидо қилишга ундовчи юксак бадиий савиядаги мусиқа асарлари ва қўшиқларни яратилишига кенг имконият туғдириш мақсадида:

1. Ҳар йили август ойининг учинчи якшанбаси «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқ байрами куни деб эълон қилинсин.
2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддат ичида қўшиқ байрамини тайёрлаш ва ўтказиш юзасидан тегишли қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 27 август

ДЎСТЛИК, ҲАМКОРЛИК — ҲАЁТИМИЗНИНГ ТАМАЛ ТОШИДИР

ИЛГАРИ ХАБАР ҚИЛИНГАНИДЕК, ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВ БОШЧИЛИГИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ДЕЛЕГАЦИЯСИ 23 АВГУСТ КУНИ ҚОЗОҒИСТОН ПОЙТАХТИ АЛМАТИДА БЎЛДИ. ДАВЛАТИМИЗ РАҲБАРИ ЎЗБЕКИСТОН, ҚОЗОҒИСТОН ВА ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАЛАРИ ДАВЛАТЛАРАРО КЕНГАШИ ЙИҒИЛИШИДА ҲАМДА АТОҚЛИ ҚОЗОҚ ОҚИНИ ЖАМБУЛ ЖАБАЕВ ТАВАЛЛУДИНИНГ 150 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛАРДА ИШТИРОК ЭТДИ.

Марказий Осиё давлатлари байроқлари билан безатилган Алмати аэропортида Президент Ислом Каримовни Қозоғистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ж. Карибжонов, Ўзбекистон Республикасининг Қозоғистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Н. Ёқубов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Қозоғистон Республикаси Президенти саройида мамлакатимиз раҳбарини Нурсултон Назарбоев қарши олди.

Бу ерда ягона иқтисодий макон барпо этган Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон Республикалари давлатлараро кенгашининг йиғилиши бўлди. Шуни таъкидлаш кераккки, уч қўшни давлат ўртасида ягона иқтисодий макон яратилиши бу мамлакатлар ривожланишида катта омил бўлди. Ҳамкорлик йўлидаги кўплаб сунъий тўсиқлар олиб ташланди. Ишчи кучи, маблағлар эркин ҳаракатлана бошлади. Корхоналар ўртасида хўжалик алоқалари мустаҳкамланмоқда.

Йиғилишда Президентлар— И. Каримов, Н. Назарбоев, А. Акаев ягона иқтисодий макон барпо этиш тўғрисидаги шартнома доирасида қардош мамлакатлар ўртасида уч томонлама ҳамкорликни янада ривожлантириш, иқтисодий интеграция жараёнларини чуқурлаштириш билан боғлиқ долзарб масалаларни муҳокама қилдилар. Йиғилишда Россия ва Тожикистонни давлатлараро кенгашга кузатувчилар сифатида қабул қилиш тўғрисидаги масала ҳам кўриб чиқилди. Шу муносабат билан Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов кенгаш мажлисида иштирок этди. Россия Федерацияси ва Тожикистон Республикаси давлатлараро кенгашга кузатувчилар сифатида қабул қилинди.

Томонлар бир-бирларини ўз мамлакатларидаги сиёсий, ижтимоий-иқтисодий вазият билан таништирдилар. Марказий Осиё минтақасидаги ҳозирги шароит тўғрисида фикр алмашдилар, халқаро ҳаётнинг ўзаро манфаатли масалаларини муҳокама қилдилар.

Давлатлараро кенгаш ижроия қўмитасининг раиси С. Пирмбетов мазкур кенгаш қабул қилган қарорларнинг бажарилиши тўғрисида ахборот берди. Президентлар 1996-1998 йилларда ягона иқтисодий маконни шакллантириш борасидаги Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон Республикаларининг ҳаракат дастурини маъқулладилар.

(Давоми 3-бетда)

«Камолот»га мактуб

Ассалому-алайкум, ҳурматли «Камолот» жамғармаси жамоаси аъзолари!

Мен Сизларнинг жамғармангизга ғойибона муҳлис бўлиб қолдим, аъзо бўлиш истагим бор. Бунга сабаб, 16 август куни Ҳотам Абдураимовнинг ойнаи жаҳон орқали сўзлагани бўлди. Дадамлар ҳар куни уйга «Туркистон» газетасини олиб келадилар, унинг саҳифаларида «Камолот» тўғрисида ўқиб қоламан. Жамғарманинг олиб бораётган ишлари менга маъқул келади.

Сизларга хат ёзишимдан мақсад ҳам «Камолот» жамғармасига аъзо бўлиш. Мен Тошкент вилояти, Янгийўл туманидаги — Абдулла Ортиқов номли жамоа хўжалигида яшайман, ёшим 16 да, яқинда 11 синфга қатнайман. Жамғармага қандай аъзо бўлиш мумкин, шу ҳақда маълумот берсангиз.

Улуғбек Қолдибеков.

Ёш дўстимиз Улуғбекжон, бизни эътиборга олиб, муъжазгина хат йўллаганингиздан чексиз қувондик. Ҳурматли Президентимиз ўз фармонларида: «Жамғармани қўллаб-қувватлаш республикамизда яшовчи ҳар бир фуқаронинг ватанпарварлик бурчи» деганлари жамғармамизнинг дастурий фаолиятига берилган юксак баҳо эди. Сиз буни тўғри англаганингиз учун самимий ташаккур билдирамиз.

«Камолот» жамғармасининг фаолиятига кўмаклашиш, дастурий ғояларини ёшларга етказишдек масъулиятли ишга бел боғлаб аъзо бўлмоқни истасангиз, жамғармамизнинг сиз яшаётган Янги йўл тумани бўлимига албатта мурожаат этинг, сизга у ерда холисона ёрдам кўрсатишади. Ходимлар барча тартиб, қоидаларни тушунтирадилар.

Сизга яна шуни маълум этмоқчимизки, жамғармага аъзо бўлган шахслардан аъзолик бадаллари олинмайди. Аъзо бўлган шахс жамғарма уставида кўрсатилган тартиб-қоидаларни қўлаб-қувватлайди, амалга оширишда яқиндан ёрдам кўрсатади.

Сизга узоқ умр, бахт-саодат тилаймиз, эзгу ишларингизнинг амалга ошишида омад ёр бўлсин.

Камоли эҳтиром билан, Ўзбекистон ёшларнинг «Камолот» жамғармаси.

ҒОЛИБЛАРНИ ҚУТЛАЙМИЗ

«Ўзбекистон — Ватаним маним» республика қўшиқлар кўрик-танлови катта муваффақият билан якунланди. Республика миқёсида кўтаринки руҳда ўтган ушбу тарихий тадбирда халқимизга манзур бўлган ўнлаб сара қўшиқлар янгради. Ватанимизни улуғловчи, унинг қудрати ва шоншуҳратини мадҳ этувчи жозибадор қўшиқлар халқимиз қалбидаги юксак ватанпарварлик туйғуларини янада жўштириб юборди.

«Туркистон» саройида бўлиб ўтган якуний босқичда кўрик-танлов ҳайъати томонидан ғолиблар аниқланди. Кўрик-танловда фаол қатнашган бир гуруҳ машҳур халқ артистлари, хизмат кўрсатган артистлар бу катта тадбирда мамлакатимиз фуқароларидан 54 минг киши қатнашганлиги, ўн мингдан зиёд янги қўшиқлар яратилганлигини ҳисобга олиб ўзларига берилиши мумкин бўлган мукофотларни ёш истеъдодларга бериш ҳақида ҳайъатга махсус мурожаат этдилар. Ҳайъат бу мурожаатни эътиборга олиб, халқимизнинг таниқли санъаткорларга миннатдорлик билдирди.

Ҳайъат аъзоларининг бир овоздан келишувига мувофиқ кўрик-танлов ғолиблари учун бериладиган биринчи ўрин (125 минг сўм) очиқ қолдирилди. Анъанага айланаётган «Ўзбекистон — Ватаним маним» кўрик-танловида ғолиб қўшиқ яратилишига асло шубҳа йўқ. Халқимиз истеъдодларга бой. Буюк Ватанимизни бор овозда куйлайдиган энг дилбар, энг жозибадор ва энг оммавий қўшиқларнинг яратилиши табиий.

Кўрик-танлов ҳайъати қарорига мувофиқ ғолиблар қуйидагича белгиланди:

Иккинчи мукофот (ҳар бири 70 минг сўмдан):

1. Бахтиёр УМИРОВга, «Она юртим» қўшиғи ижроси учун, З. ОБИДОВ шеъри, Ш. АСРАҚУЛОВ мусиқаси (Тошкент вилояти).
2. Асатилло ХОЛИҚОВга, «Ўзбекистон аскарлари» қўшиғи ижроси учун, А. ОБИДЖОН шеъри, А. НАЗАРОВ мусиқаси (республика Мудофаа вазирлиги).
3. Роза КУТЕКЕЕВАга, «Мустақиллик гуллари» қўшиғи ижроси учун, И. ЮСУПОВ шеъри, Н. МУҲАММАДИНОВ мусиқаси (Қорақалпоғистон Республикаси).

Учинчи мукофот (ҳар бири 50 минг сўмдан):

1. Саломат ИБРОҲИМОВАга, «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиғи ижроси учун, И. ЖИЯНОВ шеъри, С. ИБРОҲИМОВА мусиқаси (республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги).
2. Павел БОРИСОВга, «Мен сени севаман, Ўзбекистон» қўшиғи ижроси учун, Р. ФАРҲОДИЙ шеъри, П. БОРИСОВ мусиқаси (Тошкент шаҳри).
3. София САФТАРОВАга, «Ватан ягонадир» қўшиғи ижроси учун, Х. БОБОМУРОДОВА шеъри, С. САФТАРОВА мусиқаси (Самарқанд вилояти).

Рағбатлантирувчи мукофот (ҳар бири 30 минг сўмдан):

1. Дилшод КАТТАБЕКОВга, «Озод элни ўғлиман» қўшиғи ижроси учун, Н. АМИНЖОНОВ, М. АЗИМОВ шеъри, А. НАЗАРОВ мусиқаси.
2. Галина ШИНГА, «Ўзбекистон масканим» қўшиғи ижроси учун, Ким Мон ОК шеъри, Ким Хо НАМ мусиқаси.
3. Қодир ЖУРАҚУЛОВ ва Владимир КОЛЕСНИКОВга, «Навоий» қўшиғи ижроси учун, И. ЖИЯНОВ шеъри, А. ИКРОМОВ мусиқаси (Навоий вилояти).

«Ўзбекистон — Ватаним маним» кўрик-танлови ҳайъати 1996 йил, 26 август, Тошкент шаҳри

***

Шунингдек, республика кўрик-танлови ўтказиш таъсисчилари ҳам қатнашчилар учун қуйидаги махсус мукофотларни бердилар:

Ўзбекистон Маданият ишлари вазирлиги — М. САМАНДАРОВАга «Истиқлол бонгти» қўшиғи ижроси учун (Бухоро вилояти).

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси — А. ШАРИПОВга, «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиғи ижроси учун (Қашқадарё вилояти).

Республика бастакорлар уюшмаси — Н. ЎРИНОВга, «Доруломон» қўшиғи ижроси учун (Сирдарё вилояти).

Республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази — Р. ҲАМИДОВАга «Хумо қуши ҳақида» қўшиғи ижроси учун (Наманган вилояти).

Ўзтелерадиокомпанияси — И ИБРОҲИМОВга, «Ватан севмоқ иймондандур» қўшиғи ижроси учун (Фарғона вилояти).

Қуйидагилар республика жамғармалари томонидан тақдирландилар:

«Камолот» жамғармаси — «БОЙЧЕЧАК» болалар хор жамоасига «Юртим баҳори» қўшиғи учун.

«Экосан» жамғармаси — Ж. АҲМЕДОВга, «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиғи учун (Хоразм вилояти).

«Маҳалла» хайрия жамғармаси — Тошкент шаҳар 607-сон болалар боғчаси қатнашчиларининг «Хумо қуши» қўшиғи учун.

«Наврўз» хайрия жамғармаси — бастакор Д. ОМОНУЛЛАЕВА ва шоир Ж. ЖАББОРОВга, «Зарралари зар Ватан» қўшиғи учун.

Республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги мукофоти — М. АБДУЛХАЕВга, «Элим деб, юртим деб яшайлик» қўшиғи ижроси учун (Андижон вилояти) берилди.

Республика хотин-қизлар қўмитасининг махсус мукофотига — Қ. ОҚИЛОВА «Хур халқлар шарафи, жони сан диёр» қўшиғи учун сазовор бўлди.

Халқаро Амир Темур жамғармаси мукофоти билан — А. ЙЎЛДОШЕВ, «кўнгиллар тоғдай бугун» қўшиғи учун тақдирланди (Жиззах вилояти).

«Соғлом авлод учун» республика жамғармаси мукофоти ёш хонанда Д. КАТТАБЕКОВга берилди.

МУСТАҚИЛЛИК — МЕНИНГ ТАҚДИРИМДА

Аввал хабар берганимиздек, «Туркистон» таҳририяти ижодий ходимларидан бир гуруҳи Бухоро вилоятининг Қоровулбозор тумани ва Қашқадарёнинг Муборак туманидаги газни қайта ишлаш заводида бўлишди. Улар мустақиллик йилларида ўз муштарийларининг турмушида, меҳнатида, мазкур туманларнинг ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ҳаётида юз берган ўзгаришлар билан танишдилар. Президент Ислом Каримов бозор иқтисодиётига ўтиш даври учун белгилаб берган беш тамойилнинг амалда қандай қўлланилаётганидан воқиф бўлдилар.

Шунингдек, журналистлар ва муштарийлар ўртасида «Туркистон» газетаси фаолиятини жонлантириш, уни ёшларнинг севимли нашрларидан бирига айлантириш мавзуида суҳбатлар, фойдали баҳслар бўлиб ўтди.

Қуйида эътиборингизга сафар таассуротларини ҳавола этамиз.

ОЙДИН ЙЎЛЛАР

Бухоронинг қадимий ва навқирон иморатларию мевалари ғарқ пишган боғлари, поёнсиз пахтазорлари тугаб, чор-атрофи қум-барханлари, юлгунзорлар билан қопланган чуллари бошланади. Атрофда бир хил манзара — яйдоқ чул, яйдоқ чул... Унинг ўртасидан эса тасмадек йўл утган... Деярли ўхшаш манзарадан зерика бошлаганингизда бирдан улкан қурилишлар ўртасидан чиқасиз. Худди тушга ухшайди. Кўз унгингизда замонавий, қудратли машиналар пишқиради. Бунёд бўлаётган улкан қурилиш иншоотларидан аҳлингиз шошади, ҳайратингиз ошади. Қоровулбозорда қурилаётган улкан нефтни қайта ишлаш заводи бугун хорижликларнинг ҳам диққат-эътиборини ўзига тортмоқда.

Бизни очиқ чеҳра билан кутиб олган туман ҳокими Ҳикмат Жумаев ҳайратимизни сездилар чоғи, Қоровулбозор туманининг барпо этилиши билан боғлиқ суҳбатимиз бошланиб кетди:

— Туманимиз мустақиллик йиллари пайдо булган. Дастлабки йилларда ишларимиз бир маромга тушиб олгунча бироз қийинчиликлар булди, албатта. Буни инкор этиб булмайди. Машаққатсиз роҳат йуқ, дейдилар-ку. Лекин купчилик муаммоларни енгишда ёшларимизнинг шижоати, меҳнатсеварлиги, қатъияти бизга кумак берди. Ахир тумандаги унта жамоа хужалиги раисидан етти нафари 30—35 ёшлар атрофидаги навқирон йигитларда. Тумандаги ёш фирма бошлиқлари Рустам Файзуллаев, Йулдош Одилов, Дониёр Ражабов, Хурсанд Холбоев, Отахон Умрзоқов каби йигитларимиз ғайратига қойил қолмай илож йуқ.

Очиқ эътироф этиш керак, об-ҳаво шароитимиз бироз мураккаброқ.

Дарҳақиқат, қуруқ ва иссиқ ҳаводан нафасингиз қайтади. Аммо зумрад далалар, дарахтзорларни куриб кузингиз қувнайди, дилингиз яйрайди. Деҳқонларимиз меҳнатига тасаннолар айтасиз. Эътиборга сазовор жиҳати шундаки, барча қийинчиликларга қарамасдан туманда пахта, ғалла, чорва маҳсулотларини етиштириш йил сайин юксалмоқда.

«Узбекистон» жамоа хужалигида булганимизда ҳам шундай ҳолатнинг гувоҳи булдик. Тугриси, баъзилар учун раис деганда куз унгида савлатидан от урқадиган, шоп мўйлабли, бадқовоқ киши гавдаланади. Хужалик раиси Илҳомжон Муродовни куриб эса бундай тасаввурдан асар ҳам қолмайди. Нима учун деб сурарсиз? Тахминан утиз ёшлардан сал ошган, сергайрат, билими жуда камсуқум бу йигит хозиргина илмий лабораторияни тарк этган олимга ухшайди: мулоҳазали, зийли йигит. «Хужаликдаги ишларни бажаришга қандай улгурясиз, борингки, ҳамма юмушларни қандай эплаяпсиз?» деган саволимизга у қайнаб-жушиб хужалик ёшлари ғайрат билан ишлаётганини, уларнинг ҳар бири фақат режани бажаришни эмас, балки хирмон кутарилганда қанча даромад қилишлари мумкинлигини ҳисоб-китоб қилиб юришларини айтиб берди. — Энг муҳими, — дейди Илҳомжон, — одамларда иқтисодий тафаккур, уз меҳнати натижаларидан манфаатдорлик ҳисси ортиб бормоқда. Одамлардаги ҳамма нарсани давлат беради, бизни хукумат боқсин, деган компартия ҳукмронлиги давридаги тушунчалар, боқимандалик кайфияти аста-аста йуқолиб боряпти.

Қурилаётган завод дирекцияси директори Ю. Кочнев ҳикоя қилади:

— Ҳозир ишларимиз энг ҳал қилувчи паллага кирган. Қуйимозор сув омборидан Куйдумалоқ нефть конларигача чузилган улкан масофада корхонага бевосита алоқадор юздан зиёд объект қурилиб, фойдаланишга топширилиши кўзда тутиляпти. Бу ерда бухороликлар билан бир қаторда Қашқадарё, Жиззах, Самарқанд, Навоий, Тошкент, Сурхондарё, Хоразм вилоятлари, қушни Қирғизистон давлатидан, шунингдек Туркия, Франциядан келган бунёдкорларни учратиш мумкин. Уларнинг асосий қисми ёшлардан иборат.

Узини Дилмурод Норов деб таништирган йигит шундай дейди:

— 1993 йилдан буён шу ерда ишлаб келаяпман. Узим асли шофирконликман. Бу ерда албатта дўстларим билан бирга меҳнат қиляпмиз. Келажакда нефть-газ соҳасида бирон мутахассислик буйича жиддий касб эгалламоқчиман. Имкони борича, мана шу заводга купроқ фойдам тегишини истардим. Шундай улкан аҳамиятга молик қурилишда иштирок этаётганимдан беҳад фахрланаман...

Корхона ҳудудидаги ҳайбатли сиғимли идишлар купчилигимизнинг диққатимизни ўзига жалб этади. Маълум булишича улар бир неча минг кубометр ҳажмдаги нефть маҳсулоти учун мулжалланган экан. Завод хизматчилари учун махсус пишиқ ғиштли уйлар — коттежлар қад ростлаяпти. Бошқа иншоотлар эса спорт-соғломлаштириш комплекси, мактаб, боғча, маиший ва савдо хизмати шахобчалари учун мулжалланган. Уларнинг ёнида поликлиника бунёд булмоқда. Муъжазгина «Винклер» фирмасининг лойиҳаси буйича қурилган новвойхона аллақачон уз бурсилдоқ нонларини улашишни бошлаб юборган.

Бунёдкорлар ишига ривож тилаб ортга қайтар эканмиз туман ҳокими қушиб қуйди:

— Заводдаги қурилишлар муваффақиятли якунланса, вилоятимизнинг маҳаллий бюджети икки баробар ортади. Аҳолининг турмуши бундан ҳам фаровонлашиб кетади.

Истиқлолимизнинг 5 йиллиги нишонланадиган йилда янги завод қурилишининг салкам 95 фоизини амалга ошириш режамиз бор. Келаси йилдан бошлаб эса завод катта ҳажмда маҳсулот бера олиш имкониятига эга булади. Ишлаш суръатимиз худди ҳозиргидагидек жадал равишда борадиган булса завод тез орада энг сунгги телекомпьютерлар билан ишлашга мослаштирилади ва жуда сифатли ёнилғи ишлаб чиқаришни кафолатлайди.

Корхонада булган чоғимизда бозор иқтисодига ўтиш шароитида юртбошимиз белгилаб берган асосий тамойиллар, жумладан аҳолини кучли ижтимоий ҳимоялашга катта аҳамият берилаётганининг гувоҳи булдик. Қурувчиларнинг ўртача иш ҳақи 5000—5500 сўмни ташкил этади. Малакали шифокорлар доимий уларнинг сиҳатини назорат қилиб, тиббий кўрикдан ўтказиб боришади. Умуман олганда нефтни қайта ишлаш заводининг қурилиши ҳақидаги ғоя илгари — собиқ Иттифоқ даврида ҳам мавжуд эди-ку, бироқ бу ғоя буйруқбозликлар, сансалорлик, ўзибўларчилик кайфияти остида сира юзага чиқмаётган эди. Республикамизнинг ўз мустақиллигини қўлга киритиши ана шу бизнинг бор орзу-умидларимиз рўёбга чиқишига сабаб бўлди. Яқин келажакда Қоровулбозордаги нефтни қайта ишлаш заводи муҳим аҳамиятга эга бўлган корхоналардан бирига айланишига ҳеч шак-шубҳа йўқ!

Яна «Ўзбекистон»га қайтдик. Бу орада элимизнинг севимли хонандаси Мавлуда Ойнақулова ҳамда «Туркистон» гуруҳи аъзолари меҳнаткашлар ҳузурида катта концерт намойиши учун тайёргарлик кўришаётганди.

— Мавлуда опа, кайфиятларингиз қандай? — сўраймиз хонандадан.

— Биласизми, санъатсевар халқимиз хизмати учун ҳар доим шаймиз. Аммо мана шундай «жонли» концертлар, учрашувлар хонандага айрича кўтаринки кайфият бағишлайди. Шундай мулоқотлардангина мухлисларнинг биз санъаткорларга нисбатан бор самимияти, қуйингчи бутун муносабати намоён бўлади. Дала шийпонлари, меҳнат жамоаларида ўз дастуримизни кейинчалик ҳам намойиш этиш ниятимиз бор.

Санъаткорларнинг чиқишларини нафақат «Ўзбекистон»ликлар, балки қўшни жамоа хўжалиги аъзолари ҳам, жами етти юздан зиёд санъатсеварлар завқ билан томоша қилишди.

Сал нарироқда бир гуруҳ йигит-қизлар гурунглашардилар, уларга яқинлашиб суҳбатга қўшилдик. Ниятимиз холис, экан, қарангки, гап «Туркистон» газетаси устида бормоқда эди. Уларнинг фикрлари билан қизиқсиндик:

— Хафа бўлманг-ку, лекин «Туркистон» газетаси авваллари қизиқарлироқ эди, — дейди Доногул Хўжаева. — Мен истардимки, кўпроқ биз ёшларнинг ҳаёти, муаммолари, ўй-фикрларию ижоди билан боғлиқ мавзулар ёритилса.

— Сизнинг фикрингизга қўшилмайман, — дейди Йўлдош Одилов, — тўғри газета саҳифаларида ёшлар мавзуси бироз оқсамоқда, лекин тарихга қизиқишим жуда кучли бўлгани учунми «Туркистон»дан ўтмишимизга оид қизиқарли мақолаларни кўплаб ўқиш мумкин...

Ўзини Ҳамро Бобоев деб таништирган бу йигитнинг фикрларига кўпчилик ҳайрихоҳлик билдирди:

— Ҳақиқатдан ҳам газетада бугунги кунимиз акс эттирилган ёшларнинг ҳаёти билан боғлиқ муаммолар кам ёритилади...

Мунозараларга бой бўлган баҳс узоқ давом этди. Ҳарқалай ҳар кимнинг ўз шахсий фикри бўлгани яхши.

Шу куни кечга томон Қашқадарё вилоятининг Муборак шаҳрига етиб келдик. Муборак нимаси билан машҳур? Тўғри, газни қайта ишлаш заводи, унинг меҳнатсевар ишчилари билан.

Корхона раҳбари Нуриддин ака Зайниевдан корхонада унумли ишлаш омиллари нималардан иборат, деб сўраганимизда у киши шундай жавоб бердилар:

— Энг аввало бу навқирон йигит-қизларимизнинг қалб қўри, бутун шижоатию ишга ижодий ёндашишлари билан бевосита боғлиқ. Қолаверса, завод меҳнаткашлари — турли миллат фарзандларининг бир бирини яхши тушуниб, ўзаро тинч-тотувлиги аҳиллигида ҳикмат кўпда, қизим, ундан ташқари меҳнат интизомига ҳам бизда қаттиқ риоя этилади.

Олтингугурт ортиш цехида ускуналар атрофида куйди-пишди бўлиб турган Александр Морозов билан суҳбатлашдик. Қарангки, ўзимизнинг тилда гап бошлаб қолдилар:

— Корхона ташкил этилганидан буён шу ердаман. Қаранг, шунга ҳам чорак аср бўлибди. Истиқлол байрамини юқори меҳнат кўрсаткичлари билан кутиб олмоқчимиз. Халқимизнинг тўйига тўёна билан боришдек яхши анъанасига содиқмиз-да!

Танишиб қўйинг, бу Татьяна Кеппер — бош муҳандис ўринбосари. 1993 йилда Россияга кетиб, бир йил ўтар-ўтмас, яна Ўзбекистонга, аниқроғи мана шу ўзининг жонажон корхонасига қайтиб келди.

Истиқлол айёми арафасида йигит-қизларнинг кайфиятини билмоқ истаймиз.

Мухтор Жумаев, оператор:

— Ўзбекистон ўз мустақиллигига эришганига эндигина беш йил тўлди. Лекин тарихан қисқа ана шу давр мобайнида қанчадан-қанча ишларга қўл урилди. Мана шу ҳайрли ишларнинг барчасини санаб саноғига етолмаяпсан киши. Бир сўз билан айтадиган бўлсак, бугун Ўзбекистонни жаҳон тан ола бошлади.

Замира Худойқулова, лаборант:

— Мустақилликни мен қандай тушунаман? Агар қисқа қилиб тушунтирадиган бўлсам эркимиз энди ўз қўлимизда.

Мавлуда опа шўх қўшиқ ижро этяптилар. Таниқли раққоса Гавҳар Аминова эса корхонанинг ёшлари — озарбайжон қизи Заҳро, тожик йигити Раҳмонбердию, украин қиз Оля, миллатдошларимиз Муҳаббатхону Шавкатжонлар билан биргаликда рақсга тушяптилар...

Ортга қайтаяпмиз. Мақсадимиз шонли мустақиллик байрамининг беш йиллиги арафасида жойларда Юртбошимиз белгилаб берган кўрсатма ва фармонлар қай тарзда бажарилаётгани билан танишиш ҳамда газета ва муштарий ўртасида жонли мулоқот ўрнатиш эди. Сафардан кўнглимиз тўлиб қайтдик.

ДАДИЛ ОДИМ

Шу йил декабрь ойида Муборак газни қайта ишлаш заводи ишга туширилганига 25 йил тўлади. Тарихан қисқа давр ичида корхонанинг тўртта навбати қуриб ишга туширилди. Табиий газни қайта ишлаш ҳажми йилига 5 миллиарддан 25 миллиард кубометрга етказилди. 30 миллиардлик марра учун кураш бормоқда. Бу ерда кимё саноатимиз учун муҳим хом ашё ҳисобланувчи олтингугуртнинг икки тури, газ конденсати ва суюлтирилган газ ҳам ишлаб чиқарилмоқда.

Ўтган чорак аср давомида эришилган ютуқлар шулардангина иборат эмас. Муборакда янги саноат шаклланди. Собиқ Иттифоқ тарқаб кетиши билан байналминал корхона ҳар томонлама инқирозга учрашини «башорат» қилганлар ер чизиб қолишди. Энг замонавий техникани ҳам бошқара оладиган, Ватаннинг хизматига доимо камарбаста турадиган маҳаллий ёшлар иш бошига келди. Бугунги кунда улар мураккаб муаммоларни ҳам собитлик билан ҳал этишмоқда. Бунга эса осонликча эришилгани йўқ.

ТАРИХГА БИР НАЗАР

«Қуш учса қаноти, одам юрса оёғи куяди»ган, бир томони Қашқадарёнинг Косон туманига, бир томони Самарқанд, Бухоро вилоятларига, улашиб кетган бепоён саҳро. Бу ерларда азал-азалдан чорвадорлар яшаб келишган. Улар ҳам фақат кўкламда-кузилатиш мавсумида бу ерларга келиб туришган. Асосий халқи йигирманчи йиллардан сунг — Бухорони қизиллар босиб олгандан кейин утроқ булиб қолиб кетган. Уша пайтларда энг кузга куринган иншоотлар — 10-12 асрларда бунёд этилган сардобалар-у (улар турттa булган, иккитаси ҳозир ҳам бор), аср бошида қурилган темир йул вокзалидан иборат эди.

Тарих қатларига назар соладиган булсак Муборак даштлари доим ҳам кимасиз, вахимакор булмаган. Саккизинчи асрда яшаб утган, ҳадис илмининг устози авваларидан бири Абдуллоҳ ибн Муборак ал-Марвозий умргузаонлик қилган қишлоқ ва унинг хилхонаси Муборак газни қайта ишлаш заводидан уч чақрим ҳам чиқмайди. Авлиёлар подшоси номини олган Ҳазрати Хужайи Баҳоуддин Хужамуборакка тез-тез зиёратга келиб турганликлари бежиз эмас.

Э-ҳе, Муборак заминида ётган авлиёларнинг саноғи йуқ. Ҳар қадамда зиёратгоҳ, ҳар қадамда мозийдан сузлагувчи ёдгорлик. Муборак заминининг ҳар бир қаричида газ ва нефть конлари чайқалиб ётганлиги сири бу жойларнинг азалдан худо суйган, Хизир назари тушган маскан эканлигидан далолат бермайдими?!

Эллигинчи йилларнинг уртaларида Муборакда биринчи газ кони кузи очилди. Пармаловчиларимизнинг тажрибаси етишмас эканми, ҳар ҳолда 1958 йилда пармалаш қудуқларидан бирида авария содир булди. Кучли босим билан чиқаётган газ ёниб кетди. Улкан машъала 100 метрдан ҳам баландроққа кутарилди.

Бир ёмонликнинг яхшилиги ҳам булар экан. Бу ҳодиса олимларимизнинг «Муборак минтақасида беҳисоб газ ва нефть конлари мавжуд» деган тахминларини тула-тукис тасдиқлади.

Муборакликлар «зангори олов» узимиздан чиқди, учоққа таппи ёқишдан қутилар эканмиз», деб хурсанд булишди. Аммо бу кунни оз эмас, куп эмас, қирқ йилдан ортиқроқ кутишга туғри келди. Бу ҳақда қуйироқда ҳикоя қиламиз.

БИЗНИ ДУНЁ ТАНИЙДИ

Завод директори Нуриддин Зайниевич Зайниев ҳузуридамиз. Директор билан суҳбатимизни тез-тез телефон қунғироқлари бузиб туради. Бундан ташқари директор қабулхонасида ҳам анча-мунча одам навбат кутаётганлигини билганимиз учун узимизни ноқулай сезамиз.

— Алло, эшитаман, — дейди директор навбатдаги телефон қунғироғига жавоб берар экан. — Ҳа, ҳа, танидим... Куриб чиқамиз. ҳа, айтгандай, газлаштириш қандай кетаяпти? Қувур етишмаяпти, дейсизми. Одамингизни юборинг, қулдан келганча ёрдам берамиз. Ху, саломат булинг.

— Баҳористон тумани газ конларининг устида жойлашган, — дейди Нуриддин ака. — Помуқ, Зеварда, Қултоқ, Денгизкул газ конлари ана шу туман ҳудудида. Бузчи белбоққа ялчимас деганларидек баҳористонликлар ҳам газдан ялчимаган. Туйриси бу ҳақда биров уйлаб ҳам курмаган экан. Бағримизга мустақиллик шамоли тегди-ю, бу ҳақда ҳам уйлаш имконияга эга булдик. Биргина Баҳористонда эмас, балки Қашқадарёнинг деярли барча чул районларида газлаштириш билан шуғулланилмаган. Газни қайта ишлаш заводи узининг бевосита вазифасидан ташқари Қарлиқ, Сариқ, Кухнашарҳар, Қорабоғ сингари қишлоқларни газлаштириш ишларини олиб борди. 1992 йилдан шу кунгача Муборак туманидаги қишлоқларнинг 80 фоиздан ортиғига арзон «зангори олов» олиб келинди. Касби туманида бир қанча аҳоли пунктларида газлаштириш ишларини олиб бораяпмиз. Завод маблағи ҳисобидан уч йил ичида 100 дан ортиқ турар жойлар, маданий-маиший бинолар, мактаб ва боғчалар боғчалари қуриб бердик. Президентимизнинг қишлоқларни газлаштириш ва ичимлик сув билан таъминлаш ҳақидаги курсатмасига амал қилган ҳолда иш юритиб кам булганимиз йуқ. Муборак тумани ва туман марказида болалар боғчалари ва тураржой муаммосини кун тартибидан олиб ташлашга муваффақ булинди. Худо хоҳласа яна сал вақтдан кейин қишлоқларни газлаштириш соҳасида ҳам шундай дейиш имконига эга буламиз.

— Бир сафар суҳбатимизда тажрибали мутахассислар кетиб қолаётгани ҳақида ачиниб гапиргандингиз. Бу муаммо ҳали ҳам борми?

— Собиқ Иттифоқ тарқаб кетгандан кейин анча тажрибали мутахассислар ишдан бушаб, уз ватанларига жунаб кетишди. Бунда ҳеч қандай ғайритабиийлик йуқ. Улардан баъзилари заводнинг биринчи кунидан бошлаб ишлаган, катта иш тажрибасига эга булган кишилар, баъзилари нодир касблар буйича мутахассис. Хуллас, уларнинг кетиши биз учун вақтинчалик йуқотиш булди. Лекин иш тухтаб ҳам қолгани йуқ, ишлаб чиқариш оқсагани ҳам йуқ. Биз вазиятдан чиқишнинг оқилона йулларини қидириб топдик. Ишдан бушаб кетмоқчи булган мутахассисларнинг олдига шарт қуйдик: кетмоқчимисан, марҳамат, «оқ йул!» Лекин муносиб уринбосар тайёрлаб, урнингга қуйиб кет. Уз навбатида биз ҳам сенинг янги яшаш жойингга етиб олишинг учун қулимиздан келган ёрдамни берамиз, дедик. Қарс икки қулдан чиқади, деганларидек, ишлар юришиб кетди. Ишлаб чиқаришнинг масъул участкаларига маҳаллий йигит-қизларни қуябошладик. Қизиқ факт — 1992 йилгача бош мутахассислар орасида маҳаллий миллат вакиллари деярли йуқ эди. Уларни хатто резервга ҳам киритишмаган экан. Қунт билан ишлашимиз, маҳаллий ҳокимиятнинг қуллаб-қувватлаши натижасида кадрлар муаммосини бартараф этдик. Операторликдан иш бошлаган Барака Рустамов ҳозир заводда бош муҳандислик қилаяпти. Бош механик, бош муҳандис уринбосарлари, 13 та цех бошлиғидан 10 таси заводда ишлаб, камол топган йигитлар. Куриб турибсиз, баъзибир қуштирноқ ичидаги дустларимиз истагандек заводимиз пароканадаликка ҳам учрамади, мутахассис сураб кимларгадир ялиниб-ёлбормадик ҳам. Бир-икки йил ичида кадрлар масаласи янада яхшиланади. Тошкент, Бухоро институтларида завод ҳисобидан стипендия тулаб ёшларни уқитаяпмиз. Муборак техника-иқтисодиёт коллежида таълим-тарбия ишларига, унинг моддий-техника базасига астойдил кумаклашаяпмиз. Булардан ташқари Тошкент ва Қаршидаги махсус уқув комбинатларида ходимларни қайта тайёрлаш, малакасини ошириш йулга қуйилган.

— Нуриддин Зайниевич собиқ Иттифоқ тарқаб кетиши иқтисодий муносабатларни ҳам ўзгартириб юборди. Бу сизнинг корхонага қандай таъсир қилди?

— Мустақилликнинг дастлабки йиллари анча қийналдик. Чунки завод учун сув ва ҳаводек зарур булган қурилмалар, жиҳозлар, эҳтиёт қисмлар хориждан олиб келинарди. Маълум муддат пулларимиз аро йулда қолиб кетди, нарх-наво узгариб турди. Ана шу қийинчиликларга қарамай, завод бир кунга, бир соатга ҳам тутаб қолгани йуқ. Ишлаб чиқарган маҳсулотларимизнинг харидоргирлиги олдингидан кам эмас. Халқаро майдонда узаро манфаатли муносабатлар урнатдик. Ҳозир жаҳоннинг бир қанча обрули фирмалари билан алоқалар олиб бораяпмиз. Улар орасида Америка, Англия, Финляндия, Швейцария, Малайзия сингари давлатларнинг кузга куринган фирмалари бор.

— Завод қандай турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқараяпти ва уларни кимлар олаяпти?

— Заводимиз табиий газни қайта ишлашдан ташқари газдан олтингугурт, газ конденсати, суюлтирилган газ ҳам олаяпти. Тайёр маҳсулотларимиздан тозаланган газни «Узтрансгаз» бошқармаси, Муборак иссиқлик-электр маркази, «Узмахсусэнергогаз» бошқармаси ҳамда Муборак газлаштириш идораси олади. Самарқанд кимё заводига, Олмалик ишлаб чиқариш бирлашмасига, Учқудуқдаги Шимолий конлар бошқармаси ва Шўрсой тоғ-кимё комбинатига олтингугурт етказиб берамиз. Газ конденсатига талаб катта. Россия Федерациясидан завод ва Миллий Корпорациянинг корхоналари эҳтиёжи учун зарур булган ускуналарга барқарорлаштирилган конденсат айрибош қилинаяпти. Суюлтирилган газ (пропан-бутан фракцияси) асосан Республика коммунал хизмати ва Миллий корпорация корхоналарига жунатилмоқда.

— Жорий йилнинг етти ойи ортда қолди. Иқтисодий кўрсаткичлар қандай бўлди?

— Ҳамма курсаткичлар ошириб бажарилди. Етти ойда қуруқ газ, олтингугурт, барқарорлаштирилган газ конденсати суюлтирилган газ анча ортиқ ишлаб чиқарилди. Маҳсулот таннархини биринчи ярим йилликда 89 фоизга арзонлаштиришга эришдик. Бу йил охирига бориб катта фойда олинишидан дарак беради. Олинган фойданинг бир қисмини янги қувватлар қурилишига, ишчи-хизматчиларимизни ижтимоий қуллаб-қувватлаш ва бошқа хайрли ишлар учун сарфлаймиз.

Завод ёшларининг саркори Муҳаббатхон Сафоевани суҳбатга тортдик.

— Заводда ишловчиларнинг 800 нафардан ортиғи ёшлардан иборат, — дейди Муҳаббатхон. — Бош мутахассислар орасида ҳам ёшлар оз эмас. Йигит-қизларнинг ишлаши, яхши яшаши учун директоримиз Нуриддин ака Зайниев катта ёрдам бераяптилар. Ишдан сунг ҳордиқ чиқариш, ҳар хил спорт уйинлари билан шуғулланиш учун ҳамма имкониятлар яратилмоқда. Яқинда завод тиббий-санитария қисми кенгайтирилди, профилактория қошида 25 метрли бассейн ишга туширилди, яна шу ерда шаҳарликлар учун узунлиги 50 метр булган ҳовуз қурилаяпти. Теннис кортига эга буладиган кун ҳам узоқ эмас. Бундай ғамхурликларга сидқидилдан қилинган меҳнатимиз билан жавоб бераяпмиз. Заводнинг, умуман мамлакатимизнинг келажаги ҳозирги ёшлар қулида эканлигини яхши тушунамиз.

Ҳа, Муборак газни қайта ишлаш заводининг фидоий меҳнат жамоси мустақиллик йулларидан олға қараб чунг қадамлар билан одимламоқда.

«ТУРКИСТОН» КУНЛАРИДА МУШТАРИЙЛАР БИЛДИРГАН ФИКР ВА МУЛОҲАЗАЛАР:

Юсуфжон Сиддиқов, Муборак газни қайта ишлаш заводи ходими:

— Яқинда Президентимиз И. Каримов АҚШга қилган сафарида бизнинг воҳа буюк ўзгаришлар олдида турганини, нефть ва газ маҳсулотларини тайёрлаш ва қайта ишлаб чиқариш, химия саноатининг истиқлоли ҳақида тўхталиб, воҳамизга жуда катта миқдорда сармоялар ажратиш режалаштирилаётгани ҳақида тўхталди. Бу ўзгаришлар ёшларга жуда кенг имкониятларни очиб беради. Вилоятимизда юқорида айтиб ўтилган соҳаларда минглаб ёшлар меҳнат қилмоқда. Лекин негадир газетангиз саҳифаларида ёш ишчилар, уларнинг оилалари, ижтимоий аҳволлари, муаммолари, ютуқлари ҳақида мақолалар кам берилади.

Шавкат Меҳмонов, «Камолот» жамғармаси Муборак бўлими раиси:

— «Камолот» жамғармаси бугун молиявий шаклланиш жараёнини бошидан кечирмоқда. Республикамизда ёшларнинг энг катта ташкилоти ҳисобланган жамғарманинг эндиги фаолияти жамоат марказларининг ишига жуда боғлиқдир. Лекин негадир газетангиз саҳифаларида жамоат марказларининг фаолияти ҳақида тўхталинмайди.

Истагим газетангиз саҳифасида қишлоқ ёшларининг ҳаёти тўғрисида тўлақонли мақолалар, жонли суҳбатлар ва хабарлар бериб борилса яхши бўларди.

Ўлмас Тўраев, ҳаваскор шоир, 8-синф ўқувчиси:

— Яқинда «Туркистон»да машқларим эълон қилиниб, бошим кўкка етди. Менимча республика ёшлар матбуотида ёш ва иқтидорли қаламкашлар машқларининг эълон қилиниши уларнинг ижодга қизиқишини янада орттиради.

Туманимизда табиатни тоза ва мусаффо сақлаш катта муаммолардан биридир. Чўлимиздаги саксовул ва янтоқзорлар аждодларимиз ҳаётида асосий омиллардан бири бўлган. 12 августда бўлган довул чўлдан катта қум уюмларини суриб, улкан майдонлардаги саксовулзор ва янтоқзорларга зарар етказди. Хуллас, бу соҳада қилинадиган ишлар кўп. Мутахассис ва мухбирлар шулар ҳақида ёзсалар жуда фойдали иш бўларди.

Саҳифани Н. УСМОНОВА, С. АЗЛАРОВ, Ю. СИДДИҚОВ, Х. МИРЗАКАРИМОВ (суратлар) тайёрлади.

СУРАТЛАРДА: «Туркистон» кунларидан лавҳалар

ТАҲРИРИЯТДАН: «Туркистон» газетаси кунларини ўтказишда катта ёрдам бергани учун «Узэлектроаппарат» бирлашмаси ва «Туркистон» гуруҳига миннатдорчилик билдирамиз.

ДЎСТЛИК, ҲАМКОРЛИК — ҲАЁТИМИЗНИНГ ТАМАЛ ТОШИДИР

(Боши 1-бетда)

Шунингдек, йиғилишда 1994 йил 8 июлда қабул қилинган Марказий Осиё ҳамкорлик ва тараққиёт банкини таъсис этиш тўғрисидаги битимга ўзгартишлар киритилди. Президент Ислом Каримов таклифига кўра, ҳар бир давлат банкнинг низом фондига 1 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ ажратишига қарор қилинди. Шунингдек, БМТ ҳомийлигида уч давлат тинчлик ўрнатувчи қўшма батальонининг кўпмиллатли кучлар иштирокида ўтказиладиган машқларига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш, чегара ҳудудларида махсус иқтисодий зоналар ташкил этиш, давлатлараро кенгаш ва унинг институтларида раислик қилиш муддатлари, «Марказий Осиё: интеграция муаммолари» журнали бош муҳаррири тўғрисидаги масалалар ҳам муҳокама этилди.

Президентлар шу куни муҳокама этилган масалалар юзасидан қабул қилинган ҳужжатларни имзоладилар.

Шу кунларда Қозоғистонда атоқли оқин Жамбул таваллудининг 150 йиллиги кенг нишонланмоқда.

Президентлар — И. Каримов, А. Акаев, И. Раҳмонов Алматидаги Жамбул ҳайкали пойига гуллар қўйиб, ҳурмат бажо этдилар. Алматидаги республика саройи Марказий Осиё, МДҲ давлатлари ва хорижий мамлакатлардан келган меҳмонлар, маданият ва санъат арбоблари, адабиёт мухлислари билан гавжум бўлди. Бу ерда мазкур санага бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Қозоғистон Республикаси Президенти Н. Назарбоев Жамбулнинг ҳаёт йўли ва ижодий фаолияти тўғрисида маъруза қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Қадимдан улуғ халқ яшайдиган муътабар заминда буюк ўғлонлар туғилади деган нақл бор, деди Ислом Каримов. Бугун биз шонли тўйини нишонлаётган атоқли шоир Жамбул ҳам ана шундай ўғлонлар сирасига киради. У қозоқ халқини, унинг қадриятларини улуғлаш билан бир қаторда бутун Марказий Осиё, бутун Туркистон халқлари, улар ўртасидаги тарихий дўстликни куйлади, таъбир жоиз бўлса, бошига кўтарди:

Таянчим — дўстларимнинг дийдоридир,

Ҳаётнинг лаззати шу дейди юрак.

Шул юрак: «эл бойлиги дейди — бирлик»

Бирликсиз бўлармикан ҳеч тириклик.

Шоирнинг бу сатрларини мен нафақат қозоқ элининг бирлиги, тинчлиги, балки бутун туркий халқларнинг қардошлиги, дўстлиги ҳақида деб тушунаман. Жамбулнинг буюклиги яна шундаки, у аввало шу заминда яшаётган оддий одамларни, уларнинг юрагидаги орзу-умидларни, эркка, ўз ватанларини озод ва обод кўришга бўлган интилишни теран ҳис этган ва шунга чорлаган, деди Ислом Каримов. Яна бир бор айтмоқчиманки, дунёда қозоқнинг ўзбекдек, ўзбекнинг қозоқдек дўсти йўқ ва бўлмайди ҳам. Бу ҳақиқатни қадим-қадимдан давом этиб келаётган умумий тарихимиз, кўп синовлардан ўтган, биргаликда ва иноқликда кечирган ҳаётимизнинг ўзи аллақачон исботлаб берган. Уйлайманки, бу ҳақиқатни ҳар бир ўзбек ва қозоқ фарзанди яхши билади ва теран ҳис этади. Зеро, бизнинг дардимиз ва қувончимиз, тарихимизу келажагимиз, динимиз тилимиз, бозоримизу мозоримиз бир. Керак бўлса, икки халқ манфаатига бирдек жавоб берадиган орзу-умидларимиз ҳам бир.

Қозоқнинг танига битта тикан кирса, албатта ўзбекнинг жони оғрийди. Ўзбек бошига кулфат тушса, «Бовурим», «Ўзбек — ўз оғам» деб, биринчи бўлиб қозоқ етиб келади. Оллоҳимизга минг шукроналар бўлсинки, бизни қўшни қилиб, ёмон кўзлардан асраб, дўстлигимизни абадул-абад қилиб яратди.

Сиз билан бизнинг мустақиллигимизга эндигина беш йил тўляпти. Лекин шу қисқа даврда сиз билан биз кўп нарсани тушундик, дўсту нодўстни танидик, кўп нарсага кўзимиз очилди. Муҳими, ўзимиз хоҳлагандек, ўз қўлимиз билан қураётган янги ҳаётимизнинг тамал тоши бузилмас дўстлигимиз эканини яхши англаб етдик, деди Ислом Каримов.

Буюк аждодларимизни эсласак, Аҳмад Яссавий ва Термизий, Фаробий ва Хоразмий, Навоий ва Абай, Жамбул ва Фозил Йўлдош ўғли, Ғафур Ғулом ва Собит Муқонов, Ойбек ва Мухтор Авезов, Файзулла Хўжаев ва Турор Рисқулов номлари ва сиймолари қалбларимизни ғурур ва ифтихор билан тўлдиради. Мана шу улуғ аждодларимизни бошимизга кўтариб ардоқласак, уларнинг мероси ва насиҳатларига муносиб бўлсак, энг эзгу орзу-мақсадларимизга етишамиз, иншооллоҳ.

Бизнинг тўю тантаналаримиз бир-биримизсиз ўтмайди. Шу маънода, биз яқинда Тошкентда биринчилардан бўлиб Жамбулнинг 150 йиллигини яқин-йироқдан келган дўстларимиз, энг аввало қозоқ биродарларимиз билан бирга нишонладик. Ҳадемай, Туркистон халқлари донгини дунёга таратган баҳодир ва улуғ саркарда, буюк зот соҳибқирон Амир Темур бобомизнинг 660 йиллик тўйларини сизлар билан биргаликда нишонлаймиз.

Бизнинг, ўзбек халқининг энг катта орзу-умиди келажакни Туркистон халқлари билан бирга, аввало, бизга энг яқин бўлмиш қозоқ халқи билан бирга қуриш, барпо этиш, фарзандларимиз бахтини кўриш, тўю томошаларни биргаликда ўтказишдир.

Шу ўринда Жамбул Жабаевнинг қуйидаги сатрларини эслаш ўринлидир:

Одамийлик, ботирлик,
эрликни куйла,
Эр қадрини оширган
бирликни куйла!

Йиғилганларнинг қизғин олқишлари остида Президент Ислом Каримов Жамбул сиймоси туширилган совғаларни топширди.

Тантанали йиғилишда сўзга чиққан Қирғизистон Президенти А. Акаев, Тожикистон Президенти И. Раҳмонов, МДҲ ва хорижий давлатлардан келган делегациялар вакиллари қозоқ халқини атоқли шоир юбилейи билан қизғин қутладилар. Тантанали йиғилиш санъат усталарининг катта концерти билан якунланди.

Ислом Каримовнинг Алмати сафарида унга Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, матбуот котиби М. Муҳаммад Дуст ва бошқа кишилар ҳамроҳлик қилди.

Аҳмад ХЎЖА,
УзА махсус мухбири.
Тошкент-Алмати-Тошкент.

Эътироф

ҲАМКОРЛИК САРИ

Суҳбатдошимиз Исроил давлатининг Ўзбекистондаги муваққат ишлар Вакили Эдуард ШАПИРО

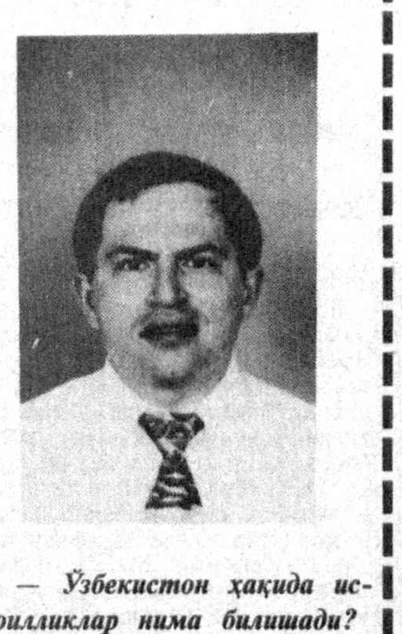

— Шу кунга қадар Ўзбекистон ва Исроил ўртасидаги сиёсий, иқтисодий соҳалардаги алоқаларни ривожлантириш учун қандай тадбирлар амалга оширилди?

— Ўзбекистон Республикаси билан Исроил давлати ўртасидаги дипломатик муносабатлар Ўзбекистон мустақилликка эришгач, йўлга қўйилган эди. 1992 йил баҳоридан Тошкентда Исроил элчихонаси Исроилда эса Ўзбекистоннинг консуллиги очилди.

Айниқса, 1994 йилда Исроил ташқи ишлар вазирининг Ўзбекистонга ташрифи алоқаларимизни тараққий эттиришга қилган яна бир қадам бўлди. Туризмни ривожлантириш, инвестицияларни республикангиз иқтисодиётига олиб кириш ва уни икки томонлама муҳофазалаш ҳамда авиатранспорт бўйича шартномалар имзоланди.

Сизга маълум, Исроилда турли маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва юксак технологиялар бўйича катта имкониятлар мавжуд ва Исроил янги бозорларга жумладан, Марказий Осиё бозорига чиқишга интилмоқда. Ўзбекистон эса юксак интеллектуал имкониятларга, ҳамда табиий ресурсларга эга мамлакат. Шу боис, икки томонлама алоқалардан мамлакатларимиз ҳам манфаатдордир.

— Шу ўринда қўшма корхоналар ташкил этиш масаласига тўхталиб ўтсангиз?

— Албатта, бугунги кунда Исроилнинг тадбиркорлари, хусусий компаниялари мамлакатимизда фаолият кўрсатишга интилмоқдалар. «Нетафим», «Мод», «Тадирин», «Элит» ва бошқа шулар каби йирик фирмалар Ўзбекистонда муваффақиятли фаолият кўрсатмоқдалар.

Бугунги кунда мамлакатлараро молайирбошлаш ҳам йилига 20 миллион долларни ташкил қилмоқда. Иқтисодий барқарорлашиш инфляция даражасининг пасайиши, миллий валютангизнинг қадрлашиши жараёнлари Ўзбекистон бозорига кўплаб чет эл сармоядорларининг қизиқишини уйғотмоқда.

— Ўзбекистонда элчихона томонидан қандай тадбирлар амалга оширилмоқда ва келгуси режаларингиз билан ўртоқлашсангиз?

— Аввало, элчихона қошида ташкил этилган «МАШАВ» халқаро алоқалар маркази фаолиятига тўхталиб ўтсам. Аслида ушбу марказ Исроил ташқи ишлар вазирлиги қошида ташкил этилган бўлиб, унинг бўлинмаси элчихонамиз қошида иш юритмоқда. Ушбу марказ қишлоқ хўжалиги, медицина ва иқтисодиётнинг бошқа соҳаларида турли хил курслар ташкил этмоқда. Марказ ёрдамида икки юздан ортиқ ўзбекистонлик мутахассислар Исроилда ўз малакаларини ошириб келишди. Лекин, бу «МАШАВ» фаолиятининг бир томонидир. Марказ Ноу-Хау усулида экспорт бўйича ҳам турли ишларни амалга оширмоқда. Жумладан, Тошкент вилоятининг «Аҳмад Яссавий» жамоа хўжалигида янги лойиҳа асосида сабзавот етиштириш бўйича ишлар олиб бордик. Унда Исроилнинг илғор технологияларидан фойдаланилди. Шу вилоятнинг «Оққўрғон» хўжалигида эса икки йилдан буён Исроил технологияси асосида сут ишлаб чиқариш бўйича кичик корхона фаолият кўрсатмоқда. Шунингдек, бу ерда хусусий оилавий фермерлик усулини йўлга қўйдик. Уйлайманки, ушбу ишлар Ўзбекистонда хусусий фермерчиликни ривожлантиришга ёрдам беради.

— Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллик йўлини қандай изоҳлайсиз?

— Ўзбекистоннинг 5 йиллик мустақиллик йўли самарали ўтди десак муболаға бўлмас. Айниқса, макроиқтисодий усулда Ўзбекистон ўз иқтисодиётини ривожлантирди.

— 1 сентябрь кунини қандай ўтказмоқчисиз?

— Албатта, Тошкентда мустақиллик байрамида иштирок этаман. Бу менинг учинчи бор республикангиз мустақиллик кунини Тошкентда кутиб олишим бўлади. Шу фурсатдан фойдаланиб, халқингизга тинчлик, осойишталик ва бахт тилаб қоламан. Ишонаманки, мамлакатингиз янги асрда юксак ривожланган мамлакатлар қаторидан жой олади.

— Ўзбекистон ҳақида исроилликлар нима билишади?

— Узингизга маълум, Исроил аҳолисининг кўплаб қисми Ўзбекистондан кўчиб кетган аҳолидир. Биз ҳеч қачон ўзбекистонликларнинг иккинчи жаҳон уруши даврида кўплаб яҳудийларга ёрдам берганликларини унутмаймиз. Бизнинг мамлакатда Ўзбекистоннинг Бухоро, Хива, Самарқанд шаҳарлари жуда машҳур. Исроилликлар Амир Темур ва Улуғбек ҳақида ва умуман аждодларингиз ҳақида кўплаб маълумотларга эга.

Қалдирғоч МАМБЕТОВА.

«КОМИССАР КАТТАНИ» ВА «ОРОЛ БОЛАЛАРИ»

Италиядаги «РАИ» киностудияси ўзининг «Спрут» саргузаштли фильми билан бутун жаҳон афкор оммасига маълум. Яқинда мазкур киностудия вакиллари «Орол ҳалокати-болалар нигоҳида» ҳужжатли фильмини тасвирга тушириш мақсадида Қорақалпоғистонда бўлишди.

Итальян кинематографчиларининг ташрифи Қорақалпоғистондаги «Перзент» («Фарзанд») жамоатчилик маркази, марказ раҳбари, профессор Ўролой Атаниёзованинг саъй-ҳаракати маҳсулидир.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Туркистон» мухбири.

Ўзбекистон — Ватаним маним

АЙЁМ АРАФАСИДАГИ ЎЙЛАР

Республикамиз Мустақилликка эришганига ҳам беш йил бўлибди. Яқинда бу санани юксак тантана билан нишонлаймиз. Бунга айни пайтда тайёргарликлар қизғин кетмоқда. Мамлакатимизнинг қайси бир шаҳрида маданий-маиший бинолар, қайси бир ерида заводлар шу қутлуғ кунга қуриб битказилиши кутилмоқда. Сайилгоҳлар, дам олиш масканлари мутасаддилари ҳам ажойиб тадбирларни режалаштиришган. Ватанимиз фуқаролари ҳам... Келинг, яхшиси беш йиллик тўй арафасидаги уларнинг ўй-фикрлари билан яқиндан танишинг.

Борис ПАК, ўқитувчи:

— Мен институтда ўқиб юрган кезларим бир домламиз шундай деганди: «Тарихни қанчалик бўяб-бежаманг, барибир у асл ҳолича қолади. Аксинча уни турли хил йўсинда талқин этувчилар келажак авлод кўз ўнгида шарманда ҳолда намоён бўладилар». Мана орадан ўнлаб йиллар ўтди. Ўша устозимизнинг сўзлари ҳақ чиқди. Мустабид тузум парчаланиб, ҳар бир миллат ўз эркини топди, ўзлигини таниди. Мен тарихчи сифатида шуни айтиб ўтишни истардимки, ўзбек халқи улуғ халқ. Бу халқ аждодларининг ўтмишдаги маънавий ва меъморий обидалари билан ҳам улуғ. Аминманки, бугунги авлод ҳам ота-боболари кўтарган туғни янада баландроқ кўтаришга қодирлар. Менимча, бу кунлар яқин. Бу сўзларни тўлиқ ишонч билан айтишимнинг боиси, айни кунда республикада олиб борилаётган туб ислоҳотлардир. Мен шундай улуғ халқ билан ҳамнафас яшаётганлигимдан фахрланаман.

Жонгелди МАҲМУДОВ, ишчи:

— Бошқаларни билмадиму мустақилликни мен ҳар қадамда ҳис қиламан. Айниқса, байрам арафасида кўчаларда илинган давлатимиз байроғини кўрганимда ўзгача ғурурга бериламан. Республикамиз фуқароларининг ташқи ҳаёти ва онгидаги ўзгаришларни кўраман. Бу албатта мустақиллик натижаси.

Яқинлашиб келаётган 1 сентябрни бизнинг корхона ишчилари ҳам ўзига хос тайёргарлик, тўёна билан қарши олишмоқда. Пойтахтимизда янги бир маданий иншоотни шу кунларда фойдаланишга топширмоқчимиз.

Шукрки, дунёни иккига бўлиб юборган, ўнлаб халқларни тубсиз жарлик ёқасига олиб борган коммунистик партия барҳам топди. Ўзи қазиган чоҳга ўзи йиқилди. Ҳақиқат эгилади, букилади, лекин синмайди, деганлари шу бўлса керак-да. Мана беш йилдирки, халқимиз ўз тақдирини ўзи белгилайди. Ўзбекистон — ўзбек деган бир буюк миллат борлигини бутун жаҳон тан олмоқда. Юқорида айтганимиздек мустақиллик миллатнинг ким эканлигини, нималарга қодир эканлигини кўрсатиб беради. Агар ўзимдан қиёс олиб айтадиган бўлсам, бугун ҳар бир ўзбекнинг, нафақат ўзбекларнинг шу ватаннинг ҳар бир фуқаросини қалби фахр ва ғурур билан тўлиқ.

Вера Смирнова, шифокор:

— Ўзбек бўлмасамда Ўзбекистонсиз ўзимни ҳеч қаерда тасаввур қила олмайман. Ота-онам ҳам шу ерда туғилиб ўсишган. Ватан деб таниган жойим Ўзбекистон, Тошкент.

Мана беш йилдирки республикамиз ўзининг ҳақиқий демократик йўлидан ривожланиб бормоқда. Мени ҳамиша ўзбеклардаги меҳмондўстлик, саховатлилик ва диёнатлилик ҳислатлари ҳайратга солиб келади. Барчамиз бошимиздан кечирган даҳшатли тузум оқибатида кўпгина маданий меросий қадриятлар, урф-одатлар йўқолиб кетганлиги ҳақида кўп гапирилди. Аммо, менимча, бундай ноёб фазилатларга эга бўлган халқни, ҳатто шундай қатоғон тузум ҳам енга олмаган. Ўзбеклар қандай тазйиқ остида яшамасинлар ҳамиша ўзлигини сақлаб кела олган халқ, деб биламан.

Мана бугун Ватанимизнинг беш йиллигини нишонлашга ҳам саноқли кунлар қолмоқда. Эътибор берган бўлсангиз барчада, хоҳ у ўзбек, рус, қозоқ, тожик қандай миллат бўлишидан қатъи назар ана шу улуғ айёмнинг руҳи сезилиб турибди. Бошқа миллат вакиллари ҳам ўзбеклар каби Ўзбекистоннинг ривожланиши, унинг порлоқ келажаги учун ўзларидаги бутун куч-қувватни унга бахшида этишни шарафли бурч, деб биладилар.

Хушвақт ота БЕРДИЕВ, нафақахўр, Сурхондарё вилоятининг Термиз шаҳридан. (Ота абитуриент невараларини аҳволидан хабар олгани келганлар, у кишининг илтимосларига биноан юқоридаги иловани қўшиб қўйдик).

— Бизнинг авлод, ўз даврини билиб-билмай яшаб ўтди. Бугунга келиб эса барча нарсалар ўз ўрнини топиб, ҳақиқий озод Ватан, миллат қайтадан тикланмоқда. Тўғриси Тошкентдаги ўзгаришларни кўриб ҳайратдан бошим қотди. Ҳақиқий Боғи Эрамдаги эртакона шаҳарни эслатади. Ҳаммаёқ саранжом-саришта, салқин. Айниқса Темур бобомизга атаб қурилган музейни кўриб, бошим осмонга етди. Унинг бобомизни ўзи қурдирган иморатлардан ҳеч қаери кам эмас. Ушандай салобатли, ўшалардай кўркам. Буларни кўриб тангрига шукрлар айтиб, мустақил Ўзбекистонимизнинг доно раҳбарларига тасанно айтгинг келади.

— Иншоолло, биз кўрмаган нарсаларимизни фарзандларимиз, невараларимиз кўради. Шунисига ҳам шукр. Байрам олдидан барчага соғлик омонлик, тилайман. Кундан-кун чирой очиб бораётган Ватанимизнинг келажаги янада порлоқ ва буюк бўлаверсин!

Суҳбатдош А. БОБОЕВ.

Яхшиликда ҳикмат кўп

САВОБ КУНДА КЕРАК

Пайғамбаримиз ҳадисларидан бирида шундай лутф қилинади: «Хизматчиларга яхши муомалада бўлиш баракадир, аҳлоқсизлик — шумликдир, аёл кишига итоат қилмоқлик надоматдир, садақа эса балони қайтарувчидир». Дарҳақиқат етим-есирларга, зориққан, муҳтож кимсаларга хайр-садақа қилиш, уларнинг кўнглини кўтариш инсонийликнинг энг олий сифатларидан биридир. Айниқса, бугунги ўтиш даврида хайрли ишларнинг йўлга қўйилиши одамлардаги меҳр-мурувват, саховат ва шафқат ҳисларининг уйғунлашувидан дарак беради десак янглишмаймиз. Шу маънода Самарқанд вилоят ижтимоий таъминот бошқармасига қарашли Ургут туманидаги «Мурувват уйи»да амалга оширилаётган хайрли ишлар ушбу масканда кўнглида эзгулик жўш уриб турган инсонлар хизмат қилаётганидан далолат беради.

Муқаддас китобларда таъкидланишича, ғарибу нотавон кишилар кўнглини обод қилмоқнинг савоби салкам ҳаж зиёратига тенгдир. Айни пайтда «Мурувват уйи»да 190 нафардан зиёдроқ қаровчиси йўқ, ўзгалар меҳр-муҳаббатига муҳтож бўлган инсонлар истиқомат қилмоқда. Бу ерда улар ўзларини ёлғиз ҳис этмасликлари учун барча шарт-шароит яратилган.

— Ёлғизликни ҳеч бир банданинг бошига солмасин экан, — дейди «Мурувват уйи» раҳбари Бахтиёржон Ҳолиқов. — Аҳил жамоамиз буни яхши тушунадилар. Бу ерда истиқомат қилаётган кексаларга ўз яқинларига қарагандек қарайдилар.

Ҳозир ҳудудимизга қарашли каттагина боғни парвариш қилиб, кўнгилочар ҳиёбонга айлантиряпмиз. Токи унда сайр қилган одам бир зум бўлса-да бу дунё ташвишларидан фориғ бўлсин. Қолаверса, мавжуд ошхонани қайта таъмирлаб, бир қатор қулайликларга эга қўшимча объектлар ҳам қилмоқчимиз. Ахир савоб кунда керак деб бежизга айтилмаган-ку.

Илоё, шу олий ният, эзгу туйғуни ҳамиша ёдда сақламоқ барчамизга насиб этсин.

Зокир ЖЎРАҚУЛОВ,
Республика Маънавият ва маърифат маркази ходими.

Боғ доимо дам олувчилар билан гавжум

1996 йил —Амир Темур йили

ОЛТИНИСАН ОЙ ЭЛНИНГ

(Боши ўтган сонларда)

10. КОКИЛДОР ОТА

Кокилдор ота мақбараси XVI аср иншооти — Тўронда илм-фан, меъморчилик гуллаган давр ёдгорлигидир. Мақбара ҳозирги кунда хароб аҳволда. Ҳовлисини ўт-ўлан, тикон босган.

У тузилиши, услуби билан Султон Саодат мажмуаси мақбараларидан тубдан фарқ қилади: пештоқларидаги қуйма ганч шакллар бир-биридан гўзал, шифтларда кўп қиррали юлдузлар тасвири акс этган; марказий хона ёнида иккита даҳлиз мавжуд, уларнинг ҳар иккиси иккитадан хонага бирлашган. Чап томондаги эшик бурчагида панжа изи — беш бармоқ ўйиб ишланган.

Ярим вайрона мақбарага қараб хаёлга чўмаман: қаерда инсон боши узра ёмонлик қора чодир ёзди, қаерда инсон бошида зулм калтаклари синди, ўша ерда тил ҳам, дил ҳам вайронага айланди. Кокилдор ота мақбараси ўз пайтида нақадар фусункор бино бўлган: олд айвон пештоқидаги ярим гумбаз, қуббасимон безаклар, тўғри тўртбурчак, беш қиррали токчалар... бари гўзал, бари бекиёс! Эҳ-ҳе, бу муҳташам мақбарани бунёд этиш учун меъмор неча тунларни бедор ўтказган! Кошинкорлар кеча-кундуз тинмаганлар. Катта-катта учоқларда бугун дунёни ҳайратга солиб турган, сувда, қорда эримайдиган, ҳар қандай коррозияга чидамли ғиштлар пишган.

Қайсидир ғарб ёзувчисининг Шарқ мақбараларининг ғиштлари сомонлой билан терилган, деган сўзларини ўқиганимда, ўша асардан бутунлай ихлосим қайтган эди. Шуни тўғри ёзмабдими, қолганига ишонмасаям бўлади, деганман. Бугунги кунда ҳам ҳар сафар кўҳна биноларни томоша қиларканман, уларда ишлатилган қоришма ҳақида билгим келади: у қандай бирикмаларда тайёрланган? Ҳозирги цемент қоришмалардан ўта пишиқ ва сифатли эканлигининг сабаби нимада?

Ёшлигимизда бир билағон акамиз: «Амир Темурдан қўрққани учун одамлар ўта жиддий ишлашган», деган гапни айтганди. Ҳозир шу чўпчакни эсласангиз, кулгингиз келади. Киме илми бўлмаган жойда ҳар қандай зулм билан бундай ишни амалга ошириб бўлмайди. Амир Темур эса зулмга эмас, илмдорларнинг тажрибасига, маҳоратига суянар эди. Қолаверса, бу санъат ундан олдин ҳам мавжуд эди. Фақат бу инсон Сизу бизни ўйлаб, илм ва ҳунарманд аҳлини бир жойга тўплаб, уларни яхши ичириб, яхши кийдириб, буюк иншоотлар бунёд этиш мактабини қайта жонлантирган эди. Кокилдор ота мақбараси ҳам ана шу мактаб давомчиларининг меҳнат маҳсули — улкан мўъжизаси эди. Нечун биз уни ҳеч бўлмаса шу ҳолича сақлаб қолишга ҳаракат қилмаслигимиз керак?!

Мақбара ҳақида маълумот жуда оз. Кокилдор ота тўғрисида эса деярли ҳеч нарса билишмайди. Биз фақат бугун учун яшамаймиз. Келажакдаги сўроқларга нима деб жавоб беришимиз ҳақида ўйлаяпмизми? Ўзини билган халқ илм-фанда ҳам, тижоратда ҳам келажак учун ёрқин из қолдиради. Чунки келажакнинг фахри ўтмишга боғлиқ. Бугун биз қайсидир бир маънода Амир Темур буюк сиймоси орқали жаҳонга танилиб турибмиз. Дунёнинг нариги бурчидаги болакай: «Ўзбекистон қаерда?» деб сўраса, унга: — «Амир Темур юртида!» — деб жавоб берадилар ёки аксинча « — Амир Темур қаердан?» деб сўрашса, — «Ўзбекистон деган мамлакатдан» дея жавоб қиладилар. Бу биз учун фахр эмасми?! Ахир кечагина Америкага борган биродаримиз: — «Ўзбекистонданман десам, ҳеч ким билмади», дея ўсал бўлиб қайтиб келганини кўрганмиз-ку! Дарвоқе, гап кўп, фикрлар бисёр. Аммо биз яхши ният ила Сурхондарё Кокилдор ота юрти дейишларини ҳам истар эдик.

II. ЁМҒИР КЎЗИ

Биз Сариосиё тумани томон ошиқардик, аммо ҳали олдимизда кўҳна тарихимиз марваридлари сочилиб ётар, улардан кўз юмиб ўтиб кетолмасдик. Ҳаким ат-Термизий мақбараси, Жарқўрғон минораси, Далварзинтепа, Чағониён — улар жуда кўп, жудаям! Уларнинг қайси бирини босиб ўтиб кетиш мумкин! Йўқ, бу асло мумкин эмас. Тарихимизнинг ҳар бир зарраси биз учун жуда азиз! Бизни дунёга мана шу зарлар, зарралар танитади. Шунинг учун ҳам унинг ҳар бир заррасини кўзимизга суртсак арзийди.

Сариосиёга нима учун шошилаётган эдик?

Сафаримиз қариётган, вақтимиз жуда оз қолаётган, қандай бўлмасин кўзлаётган манзилимиз — Шарғун тоғларидаги Чўпдарага боришимиз, Амир Темур қадами теккан жойларни кўришимиз, Саййид Аҳмад эшон ҳақида маълумотлар тўплашимиз лозим эди.

— Улгурамизми? — сўрадим экспедиция раҳбари Фахриддин Ашрафхўжаевдан.

— У ерга албатта боришимиз керак, — деди у киши, — ҳали у томонларга ҳеч ким бормаган, қолаверса, Саййид Аҳмад эшон ҳақида, у киши билан Амир Темурнинг учрашувлари тўғрисида ҳеч нарса билмаймиз.

Экспедиция раҳбарига ҳам қийин эди: турли ташкилий ишлар — озиқ-овқат, ётоқ, автобусга бензин дейсизми, хуллас ҳар қадамда бир муаммо пайдо бўлиб турар, буларни ўз пайтида ечмоқ, ҳал этмоқ лозим эдики, бунда тадбиркорлик ва уқув билан иш қурилмаса, муаммолар устига муаммолар пайдо бўлиши аниқ эди.

Тўлқин ҲАЙИТ

(Давоми бор).

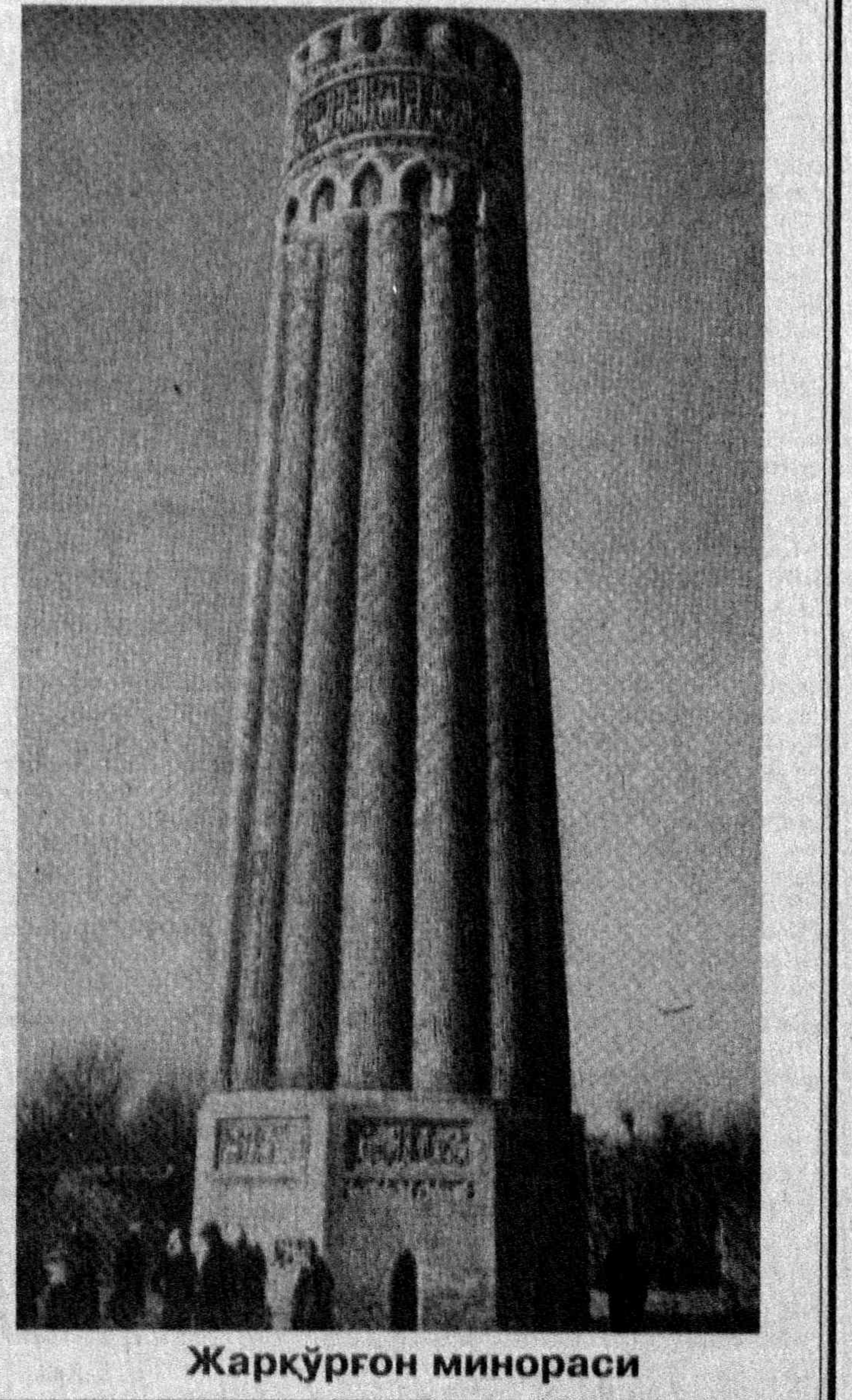

Жарқўрғон минораси

ЖАҲОН БИЗНИ ТАНИМОҚДА — БИЗ ЖАҲОННИ...

Ёз ойининг сўнгги ойи катта воқеаларга мўл бўлди. Аввалига Зарафшоннинг «Прогресс» жамоаси кутилмаганда Олий табақа шоҳсупасига даъвогар жамоалардан устун келиб, «Пахтакор-79» соврини соҳиби бўлди. Сўнг, Ўзбекистон биринчилигининг иккинчи даври бошлаб юборилди. Ҳар галгидек, «Навбаҳор», «Нефтчи», МҲСК, «Нурафшон» жамоалари иккинчи давра мусобақаларини муваффақиятли бошладилар.

Фарғоналиклар Муборакда («Машъал» 3:1), бухороликлар Янгиерда («Янгиер» 3:2) мезбонлар устида муваффақият қозондилар. МҲСК эса «Атласчи»га (4:0) ҳеч қандай имконият қолдирмади. Лекин, асосий воқеа Наманган шаҳрида рўй берди. «Навбаҳор» жамоаси вилоятдошлари «Косонсой» жамоасини 10:3 ҳисобида енгиб, миллий футболимиз тарихига яна бир янгилик киритди. Энди бир учрашувда дарвозаларга киритилган тўплар сони ўн учтага етди, бу эса 1994 йилги МҲСК — «Чирчиқ» (10:2) учрашувидаги натижадан бир тўп кўпдир. Шунга қарамай, ушбу учрашув олдидан наманганликлар ва мухлисларнинг ранжиштилари улгурган эдилар. Чунончи, «Навбаҳор» Осиё кубок эгалари кубогида Ироқда маҳаллий «Жавия»дан 5:2 ҳисобида мағлубиятга учраши улгурган эди. Шу ўринда бир савол туғилиши ҳақлидир. «Навбаҳор» миллий биринчиликда бир ўйинда ўн тўп киритиб, хорижлик рақибидан ўз дарвозасига беш тўп ўтказишини қандай изоҳлаш мумкин? Балки, миллий биринчилигимизнинг даражаси ёки Осиё қитъасида тутган ўрни талаб даражасида эмасми?!

Шу сабабли ҳам ҳар йили фақат аввалги йилнинг совриндорлари шоҳсупага кўтарилганлик кишшар?!

Яхшиямки, «Навбаҳор» такрорий учрашувда ўз рақибини 4:1 ҳисобида енгди. Бўлмаса... Шу ўринда Навбаҳорнинг ўз майдонида «Жавия» устидан эришган ғалабасига диққат эътиборингизни қаратмоқчимиз. Шу куни, омад ҳақиқатдан наманганликларга кулиб боқди. Аниқроғи, уларнинг ҳужумчиси Олег Шацких ўзининг нималарга қодир эканлигини яна бир бор кўрсатди. Шацких иккала учрашувда «Жавия» дарвозасига киритилган барча тўпларни ўзи киритди. «Навбаҳор» яна ҳам йирик ҳисобда ғалаба эришиши мумкин эди. Лекин, иккинчи бўлимда Шацких ўрнига тушган Винников икки маротаба дарвозабон билан яккама-якка чиқиб, ундан устун кела олмади.

Лекин, шу куни футбол мухлисларини яна бир таажжубли воқеа кутаётган эди. Осиё клублари ўртасидаги энг йирик мусобақа — Осиё чемпионлари кубогининг дастлабки босқичини муваффақиятли бошлаган Фарғонанинг «Нефтчи» жамоаси (биринчи босқичда фарғоналиклар Тожикистон чемпиони «Ситора» жамоасидан икки бор 4:1 ҳисобида устун келганлиги сизга маълум) иккинчи босқичнинг биринчи учрашувида ўз майдонида Ироқнинг яна бир жамоаси — «Заврамиин» қаршилигини енга олмади. Дурмонов, Шамсиев, Лебедевларнинг кучли ҳужумларини рақиб ҳимояси бемалол бартараф эта олди. Оқибатда 2:1 ҳисобида ироқликлар ғалаба қозонишди. Энди «Нефтчи»нинг «тақдири» Бағдодда ҳал бўлади. Бунинг учун фарғоналиклар икки тўп нисбатида ёки 3:2, 4:3 ҳисобида ғалаба қозонишлари зарур. Ўйлаймизки, Ўзбекистон чемпиони бунинг уддасидан чиқади.

Шу ўринда, яна бир масалани кўтариш ўринлидир. Биз ўз футболимиз келажагини Осиё футболи орқали кўрар эканмиз, умум Осиё футбол жараёнини ислоҳ қилишга ўз ҳиссамизни қўшишимиз зарур бўлади. Жумладан, Осиё клублари совринларини ўтказиш усули ҳеч кимни қониқтирмаса керак. Осиё футбол конфедерацияси ўтказаётган клублар ўртасидаги совринлар учун мусобақаларни ўтказиш усули мисоли ибтидоий жамиятни эслатади.

Биринчидан, бизга умуман жамоаларнинг минтақаларга бўлиниши тушунарсиздир. Ҳар гал дастлабки босқичларда бир хил жамоалар билан учрашиш турнирнинг беҳузурлигидан далолат беради.

Иккинчидан, нега баъзи бир жамоалар биринчи босқичда иштирок этмай, кейинги босқичга йўлланма оладилар-у, бошқалари биринчи босқични ўташга мажбур. Бу тенглик мувозанатини бузиши табиийдир.

Учинчидан, мусобақалар ўртасидаги вақт масофаси ўта кўп ва тушунарсиздир. Ўзингиз қаранг. «Кубок эгалари кубоги»нинг 1/16 финалида «Навбаҳор» — «Жавия» билан учрашувлари 16, 23 август кунлари ўтказилган бўлса, 1/8 финалда Қирғизистоннинг «Семетей — Металлург» жамоаси Қозоғистоннинг СКИФ «Ордабаси» жамоаси билан учрашувлари 23-30 август кунларига қўйилган.

Ва ниҳоят ҳакамлар масаласи ҳам яна бир муаммони келтириб чиқармоқда. Аниқроғи, нега Марказий Осиё жамоалари бир-бири билан мусобақалашганда, албатта шу минтақадан ҳакам тайинланиши керак?! Бу мухлислар ва мутахассислар томонидан ҳам ўйин натижасига шубҳа билан қарашга олиб келаётганининг бир неча бор гувоҳи бўлдик. Яна бир мисол. Осиё футбол конфедерацияси вакиллари «Навбаҳор» — «Жавия» учрашувининг ғолиби Эрон жамоасига қарши майдонга тушишини била туриб, ушбу учрашувга Эрондан ҳакам тайинлашган — ҳам бизга тушунарсиз? Балки, шу боис ҳам, ушбу учрашувда огоҳлантиришлар бўйича ўзига хос рекорд ўрнатилди. Хуллас, саволлар кўп.

Ўйлаймизки, бу борада Ўзбекистон футбол федерацияси ўзининг тегишли таклифлари билан Осиё футбол конфедерациясига чиқади.

Ўйинчиларга келадиган бўлсак, биз «Туркистон» газетаси спорт шарҳловчилари август ойининг энг зўр футболчиси деб, Олег Шацкихни тан олишни лойиқ кўрдик.

Август ойининг умуман рамзий терма жамоаси эса бизнингча қуйидагича.

«Навбаҳор» навбатдаги босқичда

	Д. БАШКЕВИЧ («Навбаҳор»)		
Ф. Давлатов (МҲСК)	А. Захаров («Нурафшон»)	Ф. Магометов («Навбаҳор»)	Э. Мамотов («Навбаҳор»)
С. Лебедев («Нефтчи»)	Г. Шарипов («Нурафшон»)	И. Шарипов («Навбаҳор»)	С. Андреев («Нефтчи»)
О. Шацких («Навбаҳор»)		О. Алиев («Атласчи»)	

Энг яхши ҳимоя — ҳужум!

Жаҳон футболи

БОЗОРИ ЧАҚҚОН ФУТБОЛ

Август ойи жаҳон футбол клублари учун миллий биринчиликлар олдидан тайёргарлик палласи ҳисобланади. Футбол бозори ҳам шу ойга тўғри келади. Бу йил айниқса Англия футбол жамоалари Европа футбол бозорида карвонбошиликни қўлга олган кўринадилар. Ҳатто ман-ман деган Италия жамоалари ҳам англияликлар саховатига бардош бера олмаяпти. Бунинг оқибатида Асприлья, Гуллит каби ажнабий футболчилар кетидан Раванелли, Виалли каби Италия юлдузлари ҳам мўмай даромад учун Албион оролларига равона бўлишди.

Лекин барча рекордларни «Евро — 96» биринчилиги тўпурари Алан Ширер янгилади. Унинг Англиянинг «Блекберн» жамоасидан «Ньюкасл» жамоасига ўтиши 23 миллион 300 минг долларга баҳоланди. Чехия терма жамоаси Европа биринчилигининг кумуш медалига сазовор бўлиши бу мамлакат футболчиларига бўлган эътиборни яна ҳам кучайтирди. Аввалари Чехия деганда Томош Скухрава тушуниларди. Энди улар бир қанча мамлакатларда тўп суришмоқда. Англиянинг «Ливерпуль» жамоаси Патрик Бергерни Германиянинг «Боруссия» жамоасидан 5 миллион 300 мингга харид қилиб ўз жамоасида Поборжский — Бергер кучли чехияликлар жуфтлигини барпо этди.

Испания футбол бозори бу йил Европа шохсупасининг иккинчи ўрнини нақд қилиб қўйди, десак янглишмаймиз. «Барселона» Голландиянинг «Эйдховен» жамоасидан бразилиялик Рональдиниони 20 миллионга сотиб олиши фикримизга далил бўлиши мумкин.

Россия жамоалари ҳам жаҳон бозорига аста секин кириб боряпти. Биз шу пайтгача кўпроқ чет элга йўл олаётган Россия футболчиларини билардик. Энди аксинча. Жумладан яқиндан бошлаб бразилиялик Леонидас Москванинг ЦСКА жамоаси таркибида тўп сурмоқда.

«БИРИНЧИ»ДА НИМА ГАП?

Ҳар бир давлат футболи савияси биринчи лигадаги ўйинларга қараб белгиланади. Ўзбек футболи нафақат Осиё, балки дунё футболида ҳам ўз ўрни ва овозига эгалигини исботлаётган ҳозирги кунда биз ҳам биринчи лигамиздан ҳол-аҳвол сўрашга, унда қандай воқеалар юз бераяпти экан, деб қизиқишга ҳақлимиз.

Куни кеча улар биринчи даврани якунлашди. Ўтказилган 26 та тур натижасига кўра, кутилганидек пойтахт вакиллари биринчи, «Зарафшон» жамоаси иккинчи ўринда. «Чилонзор»да 68 та очко бор. Навоийликлар эса кейинги жамоалардан 10 очко илгарилаб кетишган. Бу — жамоаларнинг олий лигага асосий даъвогар эканликларини кўрсатиб турибди. Бироқ...

Ҳақли савол туғилади — «Чилонзор» ва «Зарафшон» жамоалари олий лигага чиқишгандан сўнг Динамо (У) ва Косонсойнинг аҳволига тушиб қолишмасмикин? «Токайгача олий лига биринчи лига жамоалари учун карвонсарой вазифасини ўтайди, биринчи лигаликлар олий лигада бир йиллик меҳмон бўлиб туришаверади?! Ахир жамоалар ўзгариб турса ва биринчи лигага ўтган йилги танишлар эмас, олий лигада тўп сурган янги — нотанишлар қайтсагина ўйинлар қизиқарли ва кутилмаган бўлади-ку! Олий лиганинг қоқ белида муқим ўрнашиб олган АСК, «Янгиер», «Наврўз» ва шулар каби бошқа жамоалардан нима наф? Олий мукофот учун ҳам ҳар йили саноқли жамоалар курашаверса футболнинг қизиғи — файзи кетиб қолмайдими? Тан олиш керакки, биринчи лигада ҳам на у ёқли, на бу ёқли жамоалар талайгина.

Юқоридаги саволларга ва биринчи лигадаги бошқа масалаларга (келишувли ўйинлар ҳали ҳам бўлаяптими? Футболчиларнинг у жамоадан бу жамоага ўтиш масаласи қандай?) бирор бир мутахассис жавоб берса маъқул бўларди.

Биринчи давра якунланди. Лекин, танаффус кўпга чўзилмади. Орадан беш кун ўтар-ўтмас иккинчи давра мусобақалари бошлаб юборилди. Кутилганидек, пешқадамлар навбатдаги ғалабаларини қўлга киритишди. «Чилонзор» «Тўқимачи»ни 3:1, «Шаҳрихон» «Букалик»ни 6:1 ҳисобида мағлубиятга учратди.

Аваз БЕРДИҚУЛОВ

* * *

Куни кеча Ўзбекистон биринчилиги Олий лига табақасида навбатдаги учрашувлар бўлиб ўтди. Унда қуйидагича натижалар қайд этилди. «Машъал» — МҲСК 0:0, «Нурафшон» — «Трактор» 4:2, «Пахтакор» — АСК 5:2, «Динамо» (У) — «Динамо» (С) 0:1.

Шифокор маслаҳати

ЭРКАКНИНГ «ИККИНЧИ ЮРАГИ»

Ҳозирги кунда ушбу мақолада кўтарилаётган касаллик соғломман деган эркакларимизнинг ҳар иккитасидан биттасида учрайди. Зангиота туман марказида жойлашган «Алгоритм» тиббий санитария қисмида андрология бўлими фаолият кўрсатиб беморларга ёрдам бермоқда.

Андрология жуда қадимий фанлардан бири бўлиб, бу асосан эркаклар ҳақидаги фан ҳисобланади яъни андрология эркаклар жинсий аъзолари касалликларини ўрганувчи соҳадир. Тиббий тилда шу касалликларни даволовчи шифокор андролог деб аталади. Андрология кўп йиллар урологиянинг бир қисми ҳисобланиб, беморлар урология бўлимларида даволанар эдилар. Жуда кўплаб ривожланган хорижий мамлакатларда, ҳатто баъзи мустақил ҳамдўстлик мамлакатларида андрология аллақачон фан сифатидан ажралиб чиққан ва андрология бўлимлари-ю, марказлари фаолият кўрсатмоқда.

Марҳум устозимиз Одил Мухторов андрологиянинг фан сифатида ривожланишига жуда катта ҳисса қўшганлар. У киши юзлаб илмий мақолалар ва монографиялар муаллифларидирлар. Андрология соҳаси бўйича шуғулланаётган бир қанча ёшларга илмий раҳбарлик қилаганлар. Мустақил республикамизда андрологияни фан сифатида алоҳида бўлим ёки марказ очиб ўрганиш ниятида эдилар. Афсус, домламиз эрта кетдилар. Ниятларини амалга ошириш учун биз шогирдлари ҳаракат қилмоқдамиз.

Андрологик касалликларга қанақа касалликлар киради? Эркакларда учрайдиган жинсий аъзо касалликларининг ҳаммаси ҳам андрологик касалликларга киради. Шу касалликларнинг кўпчилиги эркаклик бепуштлигига, мижоз заифлигига, асабнинг ишдан чиқишига, эркаклар иш фаолиятининг тушиб кетишига олиб келади. Бу шикоятларни келтириб чиқарувчи касалликларнинг баъзилари дори-дармон, физиотерапевтик, турли бошқа муолажалар билан даволанса, яна бошқа хиллари жарроҳлик йўли билан шифоланадилар.

Биз ушбу мақоламизда ўқувчиларга энг кўп учрайдиган касалликлардан бири-сурункали простатит тўғрисида қисқача тушунча бермоқчимиз.

Простата бези кичик чаноқ бўшлиғининг пастки олдинги томонида, сийдик қопининг пастки қисмида, тўғри ичак билан қов суяклари оралиғида жойлашган аъзо бўлиб, фақат эркак кишиларда бўлади. Безнинг орқа юзаси қавариқ ҳолда тўғри ичакка тегиб туради. Простата бези жуда мураккаб тузилишига эга бўлиб, унинг нерв аппарати орқа ва бош мия билан яқиндан узвий боғланган. Шу сабабли простата безидаги кичик ўзгариш ҳам организмда турли нохушликларга сабаб бўлади.

Марҳум устозимиз ўзларининг кўпгина маърузаларида бу безни эркак кишининг «иккинчи юраги» деб аташларининг боиси ҳам шундадир. Простата безининг касаллиги, яъни яллиғланиши ўткир ёки сурункали кўринишга бўлиниши мумкин. Ўткир простатит тўсатдан бошланиб, ўткир белгилар билан жумладан, тана ҳароратининг кўтарилиши билан кечади.

Кўпинча касаллик сурункали простатит кўринишида, баъзан клиник белгиларсиз ёки аҳамият бермаса ҳам бўладиган шикоятлар билан кечади. Сурункали простатит ёш ва ўрта ёшдаги эркак кишилар орасида кенг тарқалган касаллик ҳисобланади. Андрологлар фикрича, соғломман деб юрган ҳар учта эркак кишининг биттасида ушбу касаллик бор экан. Кўпинча шундай беморлар бел, думғаза, чот оралиғи ва ташқи жинсий аъзолар соҳасидаги «одамнинг ғашига тегувчи» симилловчи оғриққа, ташқи жинсий аъзолар соҳасидаги совуқ тортишларга, сийганда ачишиш бўлишларига, сийиб бўлгандан сўнг ҳам қовуқда сийдик қолгандек ҳис қилишларга, жинсий қўзғалишнинг бўшлигига сингариларга шикоят қилишади.

Сурункали простатитнинг шундай кўринишлари борки, ҳеч қандай клиник белгиларсиз кечади. Бундай беморлар ўзида ҳеч қандай шикоят сезишмайди. Андрологларнинг энг катта муаммоси ҳам ана шунақа беморлардир, чунки шикоят сезмагач шифокор қабулига ҳеч қачон келишмайди. Аммо фарзандсизлик, вақт ўтган сари жинсий фаолият сусайишиши ва бошқа шикоятлар пайдо бўлиши мумкин.

Бизнинг шарқона одатга кўра янги оилада 1-2 йил фарзанд бўлмаса энг аввало аёл кишини геноколог текширувига юборишади. Статистика маълумотларига асосланиш шуни кўрсатдики, оилада фарзандсизликнинг 50-60 фоизида сабабчи эркаклар экан. Аёл кишини баъзан ойлаб, йиллаб жуда мураккаб текширувлардан ўтказишади ва даволашади. Эркакларимиз эса текширувдан ўтишни ўзларига номус билишади ёки «Шикоятим йўқ-ку» деб ўзини оқлашади. Соғломман деб юрган ана шундай йигитларимизнинг кўпчилигидан сурункали простатит ёки бошқа андрологик касаллик топилиб, даво олишгач фарзандли бўлиб кетишади. Шу ўринда бир мисол келтирмоқчимиз. Бухоро шаҳридан бир бемор даво излаб келди. Айтишича, у уч марта уйланибди. Собиқ биринчи ва иккинчи хотинидан фарзандсизлик туфайли ажралган. Учинчи хотинидан ҳам фарзанд кўрмаган. Собиқ хотини бошқа кишига турмушга чиқиб фарзандли бўлгандан сўнггина бизнинг қабулимизга келган. Бу беморда айнан сурункали простатит касаллиги борлиги аниқланди. Бизда даволаниб кетди ва ҳозирги кунда иккита фарзандли бўлган. Ачинарлиси шундаки у биринчи марта уйлангандаёқ андролог қабулида бўлганда эди, икки аёл бахтига зомин бўлмасди.

Янги оила қурган йигит қизларимизга насиҳатимиз шуки, агар оилада бир-икки йил фарзанд бўлмаса аввало йигитларимиз андрологлар қабулида бўлсинлар. Улар оддий текширувдан ўтадилар. Бунга бир-икки соат кифоя қилади холос. Аёл киши бефарзандлигини билиш учун жуда мураккаб гинеколог текширувлар зарур. Бунга баъзан бир-икки ой зарур. Шунга кўра фарзандсиз оилаларда биринчидан эркак киши текширувдан ўтиши зарур. Ана шунда улар тезроқ ота-она бўлиш бахтига муяссар бўладилар.

Биз мақоламизда сурункали простатит касаллигининг фақат эркаклар бепуштлигига олиб келадиган клиник белгиларсиз кўриниши устига кўпроқ тўхталдик. Чунки бу мавзу янги оилаларнинг мустаҳкамланишига, соғлом ва ёш авлоднинг вужудга келишига ўз ҳиссасини қўшади деб умид қиламиз.

Хайрулла ҚУРБОНОВ,
тиббиёт фанлари номзоди, уролог-андролог.

Бошидан келишиб олайлик, «Евро-96» ҳақидаги мулоҳазалар анчайин жонингизга теккан бўлса-да, «Футбол қироли» билан бўлган мусоҳаба сизни бефарқ қолдирмас, деган умиддамиз. «Евро-96» тугаб, мухбирлар «футбол қироли»нинг чемпионат хусусидаги фикрларига ўзларини ташналарча ура бошлаган кунлар эди... Мен ҳам: «Шу, Пелени бир кўрсам» деган яхши ниятда... Ва... ногоҳ қўлимга «Футбол» ҳафталик журналининг 28-сони тушиб қолди.

— Европа чемпионати жаҳон чемпионати мавқеига етиб қолганига амин бўлдим. Уни бемалол кичкина жаҳон чемпионати, деб атасам бўлади.

— Наҳотки, Бразилия ва Аргентинасиз ҳам-а?

— Албатта, йўқ. Аммо Европа жамоаларисиз ҳам жаҳон футболини тасаввур қилиб бўлмайди. Футбол ривожланиб боряпти, агар «Евро-96» билан АҚШ-94 ни таққослар эканмиз, бу йилги чемпионат анча устунроқ.

— Устунлиги нимада?

— Жамоаларнинг тезлиги, ҳаракати, босиқлик сари уйғунлашуви ва тартиб устиворлигида. Бу хусусиятлар бугунги кунда айрим тоифа чарм тўп усталаридагина эмас, балки Европа ва жаҳон футболининг бошқа вакилларида ҳам кўриниш беряпти. Натижа эса: АҚШда Бразилия билан 1/4 финалда тўп сурган шу қитъанинг етти вакилидан бу галги чемпионатда бор-йўғи учтаси, яъни Германия, Голландия ҳамда Испаниягина шу босқичга чиқа олди. Бу дегани, тез орада шиддат либосида безанган Европа терма жамоалари Францияда Бразилияга муносиб ва хавфли рақиб бўлишлари аниқ.

— Сиз 2 йилдан сўнгги Бразилияни 1994 йилдагисидан бошқачароқ бўлади, демоқчимисиз?

— Йўқ. Бизда ажойиб жамоа бўлишига ишонаман. Чунки Загало ҳозирги кунда анча истеъдодли ва маҳоратли футболчиларни излаб, улар билан икки йил тинимсиз машғулот олиб боради. Фақат сал хавотирланганим, Европа мактаби бизга катта хавф солиши тайин.

ПЕЛЕ: «БРАЗИЛИЯ ХАВОТИР...ДА»

Мен бу ўринда, анъанавий кучли жамоалар — Германия, Англия, Франция, Испаниянигина назарда тутиб эмас, балки Чехия ва Хорватиядек ажойиб «ёқимтой»ларни айтмоқчи эдим. Улар чиндан-да чемпионат «совға»си бўлишди.

— Кўпроқ Чехия бўлса керак-а?

— Албатта. Ахир «ярим финал башоратим»да адашганим фақат шу жамоа бўлди-да. Ким, ўйлабди, дейсиз, хорватларнинг ўрнида чехлар...

— Демак, хорватлардан бошқача ўйин кутган экансиз-да?

— Бу жамоа Бобан, Шукер ва бошқа кўпгина «юлдузлар» термаси эди. Бу гал-ку. Германия «бир амаллаб» тўхтатди, лекин Хорватия икки йилдан сўнг Францияда катта «шов-шув» кўтаришига ишонаман.

Чехларга келсак, чемпионат олдидан ҳеч ким «менсимаган» бўлса-да, ҳақиқий жамоа эканини исботлаб, финалда тўп суришди.

— Бу ғайри табиий омадми?

— Омад дегани сизга бир кун келади, икки кун... Финалгача «бош силамайди» ахир. Майли, Ариго Сакки бошчилигидаги ярим таркиби ўзгарган Италия терма жамоасига қарши омадлари келди, дейлик. Аммо бу «яримтаркиб»ни ҳам ютиш мушкул иш эди. Чунки сўнгги учрашувда Италия Германия дарвозаси олдида 90 дақиқа «сайр қилганини» эсланг. Лекин чехлар сўнгра Россия, Португалия, ва Франция билан курашишди. Тўрт марта «омад либоси»да чиқишмагандир. Гап бу ерда омадда эмас. Чехия таркиби мустаҳкам, бир-бирини тушунадиган, қолаверса, ажойиб ўйинчилари мавжуд жамоа!

— Кимни... назарда тутяпсиз?

— Поборжский-да. Унинг бир ўзи майдондаги вазиятни ўзгартириб юбориши мумкин. Техникаси чиройли, тезлик етарли. Шу боис чехлар ҳамма ўйинда қарши ҳужумлари билан катта хавф солишди.

— Бошқа жамоалардан кимни айта оласиз? Умуман, «Евро-96» сизга янги номларни «кўрсата олдими?»

— Менга Поборжскийдан бўлак, икки ўйинчи Жоркаефф ва Макманаманнинг ўйинидаги ўзига хослик ёқди. Жоркаефф тўп келишидан илгари вазиятни тушуна биладиган ақлли футболчи. Гарчи француз футболи бугунги кунда Кантона, Папен ва Жиноладек «юлдуз»ларисиз иштирок этиб, умидлари чипакка чиққан бўлса-да, ҳар ҳолда мухлислар олдида шу биргина Жоркаеффнинг ортига беркиниб, ўзларини оқлаб туришса бўлади.

Макманаман менга Жорж Бестни эслатади. Англия жамоаси имкониятдан тўғри фойдалана билса, ундан шиддатли ва ўта хавфли ҳужумчи чиқиши аниқ. Агар Макманаман ҳозиргидек яримҳимоя эмас, балки дарвоза яқинида ҳаракат қилса, келажакда у ёрқин юлдузлардан бири бўлишига ишончим комил.

— Поборжский, Жоркаефф, Макманаман... Шундай салобатли чемпионатта уч ном камлик қилмасмикан?

— Кўп ўйинчиларнинг имкониятини аввалдан билганим учун, менга шу уч номгина янгилик бўлди. Бу ҳали кам деган гап эмас. Очиғини айтсам, Италия — 90, Швеция — 92 ва АҚШ — 94 да менинг ҳайратимни оширган бирон бир футбол юлдузини эслолмайман. Кўриб турганингиздек, учтаси — кўплик ҳам қиляпти.

— Мақтовдан бир лаҳза чекинсак-да, чемпионат ва унинг иштирокчилари муаммоси устида ҳам тўхталсангиз...

— Муаммолар ҳамма жойда бор. Мени бир томондан футбол олами ривожланаётгани қувонтирса, бошқа томондан, ҳужум чизиғи бу «олам»да ётсираб қолгандек кўринаяпти. Ҳужумчилар ҳаёти кундан-кун оғирлашаётгани, келажакда футболга салбий таъсир кўрсатмаса деб қўрқаман.

— Ҳимоячилар ҳамма замон ҳам уларни аямаганлар-ку. Ахир, сизни ҳам қанча...

— Лекин мен ҳимоячилар ҳақида эмас, мураббийлар хусусида айтмоқчиман. Айнан шу устозларнинг «жамоа бўлиб ўйнаш»дек кўрсатмалари ҳақиқий ўйинни ўзига оладиган» ҳужумчининг якка ҳолда вазиятни ўзгартиши мумкин ҳолат — мардликка йўл қўймаяпти.

Афсуски, бу усул ёшлар ҳамда ўсмирлар орасида ҳам кенг тарқалган. Айниқса, ўсмирлар ўртасида мусобақаларнинг энг катта талаби ҳам шу — «жамоа бўлиб ўйнаш». Шу боис истеъдодли ёш футболчилар кичкина хатодан чўчиб ўз маҳоратларини кўрсатишга қўрқаётганининг шоҳиди бўлиб турибмиз.

Ахир, қаранг, ҳимоячи ва дарвозабонларнинг савияси нақадар юксалиб кетди. Деярли илгариги хатолар учрамаяпти. Ҳужум чизиғи устида ҳам бош қотирадиган пайтлар келди.

— Мураббийларга гап таъсир қилади, деб, ўйлайсизми? Ёки ўйин қоидаларига бирон-бир ўзгартиш киритиш керакмикан?

— Менингча, мураббийлар ўзлари тушунишлари ҳам керак. 1/4 ва 1/2 финалларнинг олти ўйинида ҳисоб очилмади, тўрттаси пеналтилар билан ҳал бўлди. Бу ҳеч кимни қувонтирмаса керак, чунки бу усул таваккал бўлиб, «лотерея чиптаси»лигидан, кўпинча кучсиз жамоаларнинг бошига «сийлов» бўлиши барчага аён. Шунинг учун ҳужумкорликни кучайтириш керак, қачонки ўйин тақдири ҳам 90 дақиқа ичидаёқ ҳал бўлгани чиройли маҳсул бўларди.

Қоида ўзгартиш масаласига келсак, охирги вақтда таклиф этилаётган қонунлар фойда берадими, ё... билмадим. Дарвозани катталаштириш яхши ғоя деб ўйлайман. Айрим ўзгартишлар, эҳтимол, ижобий чиқиб қолар. Тағин...

Мана «футбол қироли» билан суҳбатимиз» ҳам ниҳоясини олди. Пеле бу оммавий спорт турининг бугунги кунда ривожланиб бораётганини таъкидлай туриб, ҳужум чизиғи борасида муаммолар туғилаётганини ҳам оқилона тан олди. Дарҳақиқат, «Евро-96»даги тўпларнинг сал ярми пеналтилар ҳисобига урилгани ҳеч кимни қувонтирмайдиган ҳолдир (ҳатто дарвозабонларни ҳам). Тўғри, кимдир бу чемпионатнинг файзсизлигини италиялик Р. Баджо, Синьёри, француз Кантона, Папен, россиялик Юран, Саленко ва голланд Ван Бастенларнинг ташриф буюрмагани билан боғлар, аммо кўз ўнгимизда Клинсманн, Ширер, Поборжский, Лаудруп, Макманаман, Жоркаефф, Гаскойн, Коновалов, Бирхоффдек «гол санъаткорлари» ҳам кучли ҳимоя «юрти»да кўпам бемалол «сайр қилишолмади».

Хуллас, «қизим сенга айтдим, келиним эшит!» деганларидек, Пеленинг бу қимматли фикрлари нафақат «Евро-96»га, балки бундан кейинги мусобақаларга ҳам таъсир этажаги барчага аён бўлди. Олимпиадада «голлар фестивалини» уюштирган нигериялик футболчилар яна бир карра дарвоза тўрининг бағри тўп билан нақадар чиройли эканлигини намоён этишди. Бразилия хавотирланса арзийди, энди Европа тугул Африка ҳам у томон жангга отланган. Дарвоқе, Осиё-чи? Бу қитъа қуёши қиш фаслида қизийди — ҳар ҳолда Ўзбекистон, Саудия Арабистони, Жанубий Корея ва Хитой футболи ҳам жаноб Пеленинг эътиборидан четда бўлмайди. Сабаб... Сабаб ўша — Бразилия, кутиб ол, Осиё йўлга чиқди!».

Ҳайрулло ҲАМИДОВ
таржимаси.

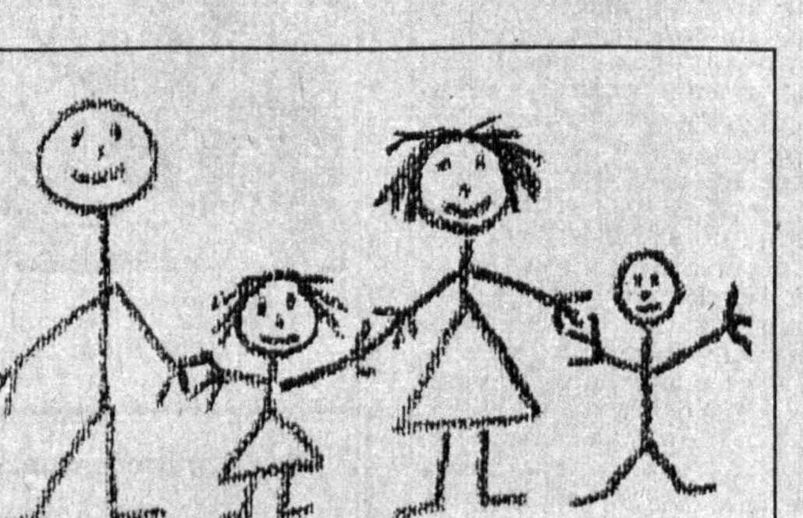

Инъекцияли контрацептивларни танланг - улар жуда қулайдир!

Агар контрацепция ҳақида ҳар куни ўйлашга вақтингиз бўлмаса, унда сизга инъекциялар қўл келиши мумкин. Битта укол билан исталмаган ҳомиладорликдан ўта самарали ва узоқ муддатга сақланишингиз мумкин. Йилда эса бор-йўғи бир неча укол кифоя. Бу усул аёлларнинг кўпчилигига мос келади. Ёшингизнинг ва фарзандларингиз борлигининг асло аҳамияти йўқ. Инъекциялар шу қадар бехатарки, ҳатто эмизикли оналар ҳам бу усулдан фойдаланишлари мумкин. Шуниси диққатга сазоворки, сиз бу усул билан ўзингиз истаган вақтга қадар ҳомиладор бўлиб қолишдан сақланасиз. Агар фарзанд кўришга қарор қилсангиз, унда инъекция қабул қилишни тўхтатасиз.

Замонавий контрацептивлар - уларга сиз ишонишингиз мумкин.

"Қизил олма" дастури бўйича барча саволлар юзасидан қуйидаги телефонга мурожаат этиш мумкин: 76-53-17.

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Нодир СУБҲОНОВ,
навбатчи: Назокат УСМОНОВА.

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58;
хатлар бўлими — 36-54-64;
тижорат бўлими — 33-79-69; ижодкор ишлар бўлими — 36-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.
Реклама ва эълонлар учун тел.: 33-95-97, 33-79-69

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0435
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ. Тираж — 8913.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти — 21.00